

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — h
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnilištu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — h
četrt » 6 » — h
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnilište v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma se
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 193.

V Ljubljani, v soboto, 22. avgusta 1903.

Letnik XXXI.

Po izvolitvi Pija X.

Charleroy.

L. — Če je časopisja res glasilo javnega mnenja, potem je zadnji čas skoro ves svet mislil edino le na papeštvo, zlasti liberalni in nekatoliški svet; ker njegovo časopisje je pisalo o papeštvu več, kakor pa katoliško. In to je umljivo, ker katol. časopisje beležilo je le dejstva, a liberalno časopisje je vedelo tudi to, kaj misli in namerava ta ali ona eminenca, kaj je neki kardinal popolnoma zaupno in skrivaj rekel med štirimi očmi svojemu tovarišu, kaj bi storil ta, ako ne bi moral storiti ravno tega, in tako dalje.

Ko je ležal Leon XIII. na smrtni postelji, so bile kavarne v Borgu poleg Vatikana polne žurnalstov, kateri so nestrno pričakovali, da umrje bolnik, in kadar je prišla novica, da mu je bolje, se je jezil ves zbor, češ: Ali zastoj čakamo? Ali smo zato prišli tako daleč, iz vseh dežela, da naj domov brzojavimo: Vse pri starem. Pridemo jutri. V teh dolgih urah so obdelovali časnikarji one, ki so »popabili«. Sočutje vsega sveta je bilo na strani bolnega Leona. Čez tega se ni smelo nič slabega pisati. A »popabili«, ti so bili hvaležni predmeti za vsakršna domnevanja in senzačna razkritja.

Prvi seveda Rampolla. Tega treba potlačiti, ker ta bo najbrže izvoljen. Rampolla je bil zli duh, ki je imel v oblasti blagega Leona. Rampolla je znanost zatiral in svobodo zaničeval. Ta intrigant, ta Combesov privrženec, stega svojo suho roko po tiari! A kmalu so našli, da je camerlengo Oreglia še hujski. Ta utegne zmagati. In slikali so ga kot jeznega nasilnika, človeka brez manir, ki hoče vse terorizirati. Skrivnostno so pisali o intrigah, katere se plazijo po Vatikanu kakor zlobni strahovi. Vedno večje je bilo število onih, ki so »papabili« in vedno več so vedeli o vsakem. Ako je kak žurnalst videl pri bronastih vratih kočijaža kakega kardinala, je brzojavil, da je »inter-

viewala« Njega eminenco Y, kateri mu je razodel intrige, ki jih uganjata eminenci ta in ta.

In vendar ni nobeden od teh vsevednežev ničesar pravega vedel. Izvoljen je bil kardinal, katerega mnogi niti za »papabili« niso imeli. In vendar je pisal marsikateri list, ki prej imena del Sarto niti naštel ni med drugimi: Izvoljen je kardinal del Sarto, kakor nam je že prej zanesljivo poročal naš posebni rimski dopisnik. Tako sem vsaj jaz v francoskem časopisju zasledoval ta poročila. Menim, da drugod ni bilo drugače.

In zdaj si ubijajo glave, kaka bo politika Pija X.? Ali bo »religiozen« ali bo »političen« papež? Ali se bo nagibal bolj k romanskim ali drugim narodom? Ali bo demokrat ali bo aristokratičen konservativec? In zlasti Francoze zanima vprašanje, ali bo mehko gledal, kaj počenja s cerkvijo njihova vlada ali bo pred celim svetom ožigosal francoske narodne grehe, kakor za služijo?

Cele bitke se bijejo v časopisju o teh teh vprašanjih. Zastor prihodnosti odgrinjajo s tako silo, da se jim trga v rokah. A v enem so edini, in tega se ne upa tajiti niti najhujši nasprotnik katoliške cerkve: Da je izvoljeni poglavar krščanstva svet in najvišjega spoštovanja vreden mož, brezmadežen značaj, kot človek in duhovnik, vreden ljubezni in zaupanja. In ako so se izpočetka glasovi kardinalov cepili na mnogo imen, nam slednjič ne dokazuje nič drugega, kakor da je v svetem kolegiju več mož, ki so po človeški sodbi vredni nositi tiaro. In to prepričanje mora imeti vsakdo, ako ga tudi noče povedati, da je danes kardinalski zbor vendar najčastitljivejši, najimpozantnejši zbor na svetu. Parlamenti se lahko uče od njega, kako se modro obravnavajo vprašanja javnega blaga, in volivci celega sveta ga naj vzamejo za vzor, kadar hočejo voliti res dobro in vestno.

Največja zadrega je nastala vsled tega, ker se o novem papežu tako malo ve. Da

je preprostega rodu, da ima dve sestri pri sebi, ki živita v patriarhalni palači preprosto kakor prej doma na vasi ter niti klobuka ne nosita, da ima za svaka enega mežnarja in enega vinskega trgovca, da je bil župnik na deželi in da ga ima preprosto ljudstvo silno rado — to je bilo izpočetka vse. Kmalu so prišle anekdote: Tako je radodaren, da je čisto vse razdal, kar je imel.

Ko je bil imenovan za kardinala, ni imel denarja, da bi si kupil kardinalski škrlat; več imovitih Benečanov, ki so ga poznali od te strani, je zložilo denar, da so mu kupili kardinalski ornat. Ali pa: ko se je prišel imeniten kuhar ponujat v patriarhalno palačo beneško, je odgovoril kardinal: Jaz jem riž in meso, meso in riž; to znata moji sestri dobro skuhati; zato ne potrebujem kuharjev, itd.

To so značilne poteze, in to je najboljši dokaz globoke demokratične ideje, ki živi v katoliški cerkvi, da so kardinali, ki živajo čast članov vladarskih hiš, izročili tiaro svojemu najponižnejšemu tovarišu, preprostemu sinu preprostega naroda, ki se ni nikdar poviseval nad svoje revne brate, ampak je iskal njih družbo, da jim pomaga v njihovi bedi. Na taki glavi se tem sijajnejše blišči trojna krona, znamenje najvišje časti in oblasti, ki jo more dati svet.

Kakšen bo torej pontifikat Pija X.? Ker danes vse ugiba in prorokuje, smemo tudi mi katero reči. Videl sem sicer letos o binokostih v Benetkah kardinala del Sarto, a takrat mi ni prišlo na misel, da je to prihodnji papež, sicer bi si ga bil natančneje ogledal. Meni se zdi značilno zanj to, da je na svojo pot v konklave vzel seboj don Vercesija, fiktivnega vrhovnega urednika lista »Osservatore Cattolico«.

Kardinal del Sarto ni bil mož teorij, ampak mož dejanja. Ni iskal v mrtvih knjigah in suhem teoretiziranju ključa za skrivnostna vprašanja, ampak jasni pogled na življenje in njegove potrebe mu je kazal, kaj je ljudstvu najbolj potrebno. Zato je bil

kardinal del Sarto [vedno prijazen krščansko-demokratičnim težnjam. Na patriarhalnem prestolu se je zavedal, da je sin ubožnega ljudstva, in vse, kar je bilo v korist revežem, je našlo njem prijatelja in pomočnika. Zato je bil tudi prijatelj mladim osnovateljem krščanske demokracije.

Z don Vercesijem sem občeval v Milanu. Nekaj čez trideset let star, je eden najbolj izobraženih duhovnikov, kar sem jih že videl. V Londonu in Parizu je proučeval moderne socialne razmere, se izobrazil v jezikih in si pridobil širok in svoboden pregled čez sodebne razmere. V družbi z vrlimi somišljeniki povspesuje zdaj krščansko organizacijo, ki je v z gornji Italiji dosegla že lepe vspehe. Tudi don Romolo Murri, kateri je s svojimi duhovitimi in radikalnimi spisi zbudil toliko vrišča po Italiji, je bil v tej družbi. Zdaj je začasno utihnil, a seme, katero je vsejal, poganja. Kardinal del Sarto je pospeševal, kar je videl dobrega v tem mladem gibanju. V svoji nadškofiji beneški je videl kako času privremeno je to demokratsko gibanje v cerkvi. On, ki je navdušeno pozdravil Leonovo okrožnico o delavskem vprašanju, je podpiral vse, kar je vplivalo v njenem smislu. Zato tudi ni iskal nasprotstev z italijansko vlado, ampak na komunalnem in socialnem polju, kjer imajo katoličani proste roke, je izkušal dovesti katoliško idejo do zmage. Eden najlepših uspehov njegovega mirnega in treznega dela se je pokazal v Benetkah. Ko je on sedel na patriarhalni prestol slavne Venečije, je bil tu položaj katoliške stranke jako žalosten. Posrečilo se mu je, da je pridobil zmerni del liberalcev, in zdaj ima beneški občinski zastop katoliško večino. Mož, ki je s svojo milo in dobrohotno besedo pri stavki v tobačni tovarni dosegel sporazumjenje med delavci in delodajavci, tudi na papeškem prestolu ne bo zatajil svoje skrbi za delavske stanove. Poljedelska organizacija je v njegovi škofiji začela lepo

LISTEK.

Morska kača.

Morska kača! Kateri izmed izobraženih sodobnikov je ne pozna? Saj prebirajo vsi časopise, in kadar pride s svojo vročino doba kisljih kumar, takrat dvigne morska kača, ta po svojem imenu tako strašna, po svoji naravi tako nedolžna žival, zdaj v tem, zdaj v onem časniku rep ali glavo ali kak drug del svojega mitičnega trupla. In dobro je, da dela tako, saj napolnjuje s tem prazne časniške predale, iz katerih je vso drugo vsebino izkušila kruta poletna vročina.

Posebno lep eksemplar morske kače imamo prilično opazovati letos v predalih »Slov. Naroda«. Dolg je, neznansko dolg, ta eksemplar. Prvega avgusta se je pojavil prvič in od tedaj skoro vsak dan pod naslovom: »Šuklje pred svojimi volilci.« In še ni konca! Vsakokrat po dva predala! Tudi najbolj navdušen liberallec mora omagati, ako vse te strašne članke prebira. Najlepše je pa to, da pričakuje »Slov. Narod«, kakor je videti, prav sigurno, da ta njegova morska kača požre gosp. Šukljeja celega z lasmi in nohti, s klobukom in črevlji.

Tam doli iz Dolenjskega dobil je »Sl. Narod« nebroj besed, s katerimi napolnjuje svojo morsko kačo. Nebroj besed iz znane taloge, zajetih iz terminologije zgodovinske,

modroslovske, bogoslovske in socijologiške. Hitro jih je iz svojih velikanskih besednih magacinov spravil skupaj znani »Narodov« doljenjski sotrudnik, ter jih je poslal svojemu glasilu za prvo porabo, vsaj je bila sila res velika, zmanjkalo je ljubljanskim liberalcem besed, ker jim je kandidatura g. Šukljeja sapo zaprla. Toda vožnja po doljenjski železnici je dolga, in besede, obležane od dolge lege v nezračnih magacinih, v naglici slabo zavite, so se po poti poškodovale, pa tudi zmešale so se čisto, ker se je vagon malo tresel. V Ljubljani pa so jih hitro jemali iz ovitkov in postavljali brzo v predale »Slov. Naroda«, ker mudilo se je že, saj je bil zadnji čas, spregovoriti katero o neprijetni kandidaturi. Tako je nastala v člankih silna zmeda in noben človek ne vé, kaj pravzaprav hoče povedati ta liberalni list s temi članki.

Kakor potnik v razbeljeni Sahari, kadar zagleda v dalji prijazno zeleno in senčno oazo, razveseli se čitatelj teh protišukljajanskih člankov, kadar dobi tri stavke po vrsti, ki se tičejo iste stvarine. Toda bednega popotnika v puščavi in nesrečnega čitatelja omenjenih člankov mami le in slepi fata morgana. Čitatelja še neprimerno rajši, kot potnika. Komaj misliš, sedaj le smo v zgodovinski razpravi, že pride kopa socijoloških besed, in zopet si sredi puščave. Kadar meniš, da si odpočiješ izmučenega duha v senci

modroslovske preiskavanj, ker si bral dva iz modroslovja najeta stavka po vrsti, pa te spodi kvišku tolpa zgodovinskih besed, v katere glasni sredi si že v tretjem stavku. Kdor je tako naiven, da smatra čisto nenačuden locus communis za oazo, ta vidi v puščavi označenih člankov celo vrsto lepih oaz. —

Da se nam ne bode očitala hudobnost, postavimo sem par vzgledov: »V revolucijonarnih časih živimo. Tehnika, kemija stvarjate vsaki dan nove čudeže«. Tako gre lepo naprej.

Toda bodimo pravični! Sem in tam kakor blisk temne oblake, prodere žarek znanja gosto temo »Narodovih« člankov. Takrat pa beremo v njih stavke, stavke tako izvirne, da je groza. Še nihče, prav nihče ni doslej spoznal resnice, ki jih uče omenjeni članki v takih stavkih. Prosimo, poslušajte: »Avstrijci živimo v državi«. Saplot, tega res do danes živ krst — od rojstva pa do 6. ali 7. leta, ker potem je šel to v šoli, — ni vedel; to je novo, take resnice treba tiskati, razširjati jih med ljudstvo. V državi torej živimo! O blaženi članek, ki si razodel to resnico, veliko duševnega truda je bilo treba in napora za njeno spoznanje. Toda »Narod« s konstatovanjem te nepobitne resnice še ni zadovoljen. On pristavlja: »To je skupno življenje nas avstrijskih prebivalcev«. Globokoumno! Go-

spod Šuklje, zapomnite si take resnice. Berite pa tudi še dalje globokomodro razlago življenja v državi: »To ni prosto življenje, prepuščeno raznim močem gospodarstva, nagnjenja, idej; naše življenje vodijo gospodarstva, ki uresničujejo to skupno življenje, če treba tudi s silo«. Višek državne filozofije! Potem pa, da bi se nihče ne zmotil, pristavlja članek: »To je življenje v državi«. Da, da, tako temeljito, vsestransko zadostujoče tega življenja res še nihče raztolmačil ni.

Bogoslovski izreki v omenjenih »Narodovih« člankih so tudi zelo, zelo imenitni. »Nauk duhovnov« je samo, da je papež namestnik božji, da Bog svet vlada, da so vladarji božji služabniki, tako uče članki.

Treba ni, da bi kdo polemizoval s takimi modrimi članki. Samo v enem ima prav »Narod«, namreč s trditvijo, da spada »slovenec mej pasivne narave«. To je res, saj prebira celo članke, kakršni so »Narodov« ravnokar označeni, prebira jih in je miren. Le temu in onemu igra dobrohoten nasmehek krog usten. Prihodnji zgodovinarji, kadar bodejo pisali o slovenskem časništvu naše dobe, pa gotovo ne bodejo prezrli ene najbolj humorja, seve neprostovoljnega, polne prikazni, namreč omenjene »Narodove« morske kače. In prav bodejo imeli, saj bodejo potrebni razvedrila gotovo tudi naši zanamci.

delovati, in sam se je prepiral o njeni koristi ter pospeševal socialno delovanje svoje duhovščine.

Ako moremo iz preteklosti sklepati na bodočnost pač lahko upamo, da se bo krščanska demokracija krepkejša razvila pod pontifikatom Pija X.

Ko mu je pred volitvijo don Vercesi rekel, da upa, ga kmalu pozdraviti kot papeža, je kardinal del Sarto šaljivo odgovoril: „Sveti zbor, se pač ne bo tako zmotil in bo izbral vrednejšega namestnika svetemu Petru.“ Sveti zbor se ni zmotil in je izbral pravega moža.

V srednjem veku je papež posredoval med bojujočimi vladarji. Danes mu tega ni treba, ker vojske dandanes niso odvisne od samovolje posameznikov. A danes ima nalogo, da posreduje med bojujočimi se stanovi. In zato se nam zdi Pij X. tembolj sposoben, ker je od nizke, siromašne kože, do najsijajnejše krone premeril vso pot človeške družbe. Kakor danes vladarje imenuje svoje sinove, tako lahko najrevnejšega imenuje svojega brata po nizkosti.

In takega papeža je treba človeštvu v dobi socialnih prevratov.

Kriza na Ogrskem.

Neverjetni in čudni so večkrat slučaj. Bilo je mej vožnjo v železničnem vlaku. Nasproti mi sedi eleganten gospod, ki skozi okno opazuje hrib in plan ter se — dolgočas. Da prične razgovor, pomoli mi skoraj pod nos list „Budapesti Hirlap“. Zbral sem vso svojo magjarščino: Hát nemarad, nem dudum!

Nato se razvije razgovor o krizi na Ogrskem v vseslovanskem, to je, v nemškem jeziku. Kako sodite o grofu Khuenu Hedervaryju, vpraša me moj sopotnik, član ogrskega državnega zbora. Moj odgovor je bil: Hrvatje velj, da Hedervary sve pokvari. Ali je to istina, tega ne vem, a sodim tako. Zadel ste žebelj na glavo, bil je kratek odgovor.

In grof Szapary?

Grof Szapary je podoben onemu ovnu, ki ga je oćak Abram daroval mesto svojega sina. Grof Szapary je menil, da grofu Khuenu in sebi stori najvećjo uslugo, ako z denarjem ukroti rjoveće leve na skrajni levici. Levi pa ne lovć muć, in govorica ni prazna, da so levi požrli do 2 milijona. Zakaj pa je nekaj tednov molćal, lev z najvećjo grivo? Zakaj se je umaknil v svoj brlog? In Szapary je šel, Khuen ostal. Sicer pa Szapary najde varno zavetje in grof Khuen dragega Szaparyja. Maćka pade vedno na noge, ućili so nas v šoli. Danes ali jutri je zopet prazna banska stolica v Zagrebu ali pa mesto upravitelja v Novi Avstriji.

Torej vi sodite, da je tudi korupcija vzrok ogrske krize?

Celó preprićan sem o tem dejstvu, o katerem piše i govori ves svet. Židje in ljudje, ki morejo v politiki le pridobivati, a ničesar izgubiti, ti so do strćena otrovali magjarski rod, razpalili strasti najnižjih slojev, izpodkopali pravna ćustva ter mej Avstrijo in Ogrsko zgradili mejo, katero morejo zopet razrućiti Jelaćići. Vi pretemno sodite!

Želim, da bi se motil. Mnogo jih je, ki sodijo, da je Avstrija gnila in preperela in da so sedanje krize zaćetek konca. Toda Avstrija ni Turćija. Ta je sramota Evrope, Avstrija pa nujna potreba za Evropo in njeno ravnotežje. Mnogo so grećile avstrijske vlade doma in na Ogrskem, najvećji politićen greh pa je in ostane dualizem tak, kakršćen je. Da Maćari vsaj na videz dovolijo skupno državo kot velesilo, dobili so l. 1867 već, nego so zahtevali razsodni ogrski državnik. Tedaj je padlo v rodovitna tla seme megalomanije, ki bujno raste in se razvija ter že rodi prve sadowe. Sejali so zobove, a vstajajo levi, katerih ne usroti zlota roka. Korupcija se je razpredla v vrhove in korenine, Maćari ste se ponaćali s svojo ustavo. Ako pa Ferenc Koćut vladí narekuje pogoje, ako Barabas vlada deželó, potem je gnjila danska država. Maćari ste potlačili Slovake, Rumune, Nemce, Srbe in Hrvate, zamaćili ste jim usta s silo in korupćijo, da volijo v državni zbor zanesljive mameluke. Ti pa hoćejo v zbornici brzdati one Maćare, ki sanjajo, da so po pustah jezdarili suha kljuseta še pred vesoljnim potopom. Tak je ogrski parlament, kateremu je danes še vodja grof Khuen-Hedervary.

A nam je po zakonu iz l. 1867 zagotovljena samostojna maćarska armada, in to hoćemo ter moramo imeti!

Poznam zakon, ki je doslovno prepisan Deakov naćrt dualizma, toda po istem zakonu je nać skupni vladar vrhovni poveljnik armade, kateri ima prvo, a tudi zadnjo

besedo. Sicer pa ste Maćari, kakor isti Podgorec, ki se je hotel ženiti, a ni imel kebra v žepu. Na vpraćanje, kje pa imać hišo, odgovori oblastno: Zidal jo bom. Kje pa imać denar? Pojdem na Hrvatsko in ga zaslućim. Da, vsi ste enaki. Gori od grofa Csakyja, doli do grofa Zibya, vsi hoćete svojo maćarsko armado, samo da niste vsi tako odkriti, kakor so Koćut, Barabas in tovarići. Vpraćanje glede armade je treba presojati z dvojnegá stalića: s vojaćkega in politićnega. Strogo vojaćko staliće zahteva enotnost in skupnost armade. To je tudi utemeljeno v ćlenu 12. ogrskega zakona iz l. 1867, ki odgovarja skupnosti države kot velesile. Enotnost in skupnost armade pa se izraća v najvićjem poveljniku, in ta je vladar. V istem trenutku pa, ko merodajni faktor dovoli vse koncesije, ki jih zahteva maćarska obstrukćija, je armada razdvojena v dva tabora, in država v dve polovici, ki jih more zopet zdrućiti le železna sila. S tem pa je rećeno tudi politićno vpraćanje. Ako merodajni faktorji to dovolijo, mi se uklonimo ter umijemo roke. Toda Maćari, nikar ne pozabite, da Avstrija ni še preperela, marveć da se preraja in rući le stari sistem. »Svaka sila do vremena«. In to velja tudi v deželah sv. Štefana. Za Sotlo in Kulpo se bliaka, Zora puca, bitć će dan, ako vstane Jelaćić ban

Slovenci in položaj.

Ćeški državni poslanec Špindler se bavi v svojem »Podřipanu« z ogrsko krizo in je uverjen tudi on, da se temelji dualizma majajo in da se pripravlja kriza, ki zaseže vso državno uredbo. V tem pričakovanju epohalnih dogodkov, se obraća posl. Špindler do ćećskega naroda s takim le toplim apelom:

»Oćitno je, da se blićamo dogodkom velike dalekosećnosti, ki doloćijo smer državni politiki zopet za desetleta. Sutmja o blićajoćih se spremembah in prevratih naj bi nać narod ne presenetila v razćepljenju, ampak nahajala naj bi nas pripravljene, obo-roćene in stre meće po doloćenih j a s n i h , s k u p n i h ć i l j i h . Tu ne gre već za narodno in politićno drobno delo, ampak za temeljne postulate naćkega velikega narodnega programa, katere bomo morali morda že v kratkem staviti v ospredje naćega narodnega in politićnega življenja. Ali bi ne bila naloga narodnega sveta, da bi razmićljal o tem in da bi narodne vrste sklenil zopet v eno edino vojsko, da nas blićajoći se dogodki ne prehavpijo, ampak nas najdejo pripravljene, trdne in ujedinjene?!

Tako kliće poslanec Špindler Ćehom! Morda bi veljal ta apel v še većji meri za nas Slovence!

Kriza na Ogrskem.

Vćerajšnji dan ni prinесel še nobene jasnosti v politićno in parlamentarno krizo. Stvari stojć, kakor so bile; le to je skoro gotovo, da kriza ne bo rećena že v teh kratkih dneh, katere namerava vladar prebiti v Pećti. Govori in ugiba se na vse strani, kako bi moglo priti do rećitve, a vsi naćrti so nevsprejemljivi. Nekateri politiki mislili so že na to, da bi se poskusilo z nekakim prehodnim ministerstvom, katere bi brez kakih koncesij skućalo za prvo silo spraviti samo indemnitetó pod streho; ta poskus naj bi napravil dosedanjí fin. minister L u k a ć a . Tu ideja je pa popolnoma neizvedljiva, ker bi opozicija nikoli ne privolila indemnitetó, in tudi Lukacs ne ćuti ravno veselja spućati se v tako neprijetne eksperimente. — Fejervary in Tisza sta pa tega mnenja, da naj se obstrukćija s silo ućudi; razpusti naj se državni zbor in razpićejo nove volitve. Tudi ta naćrt ne ugaja nikomur, ker bi bile tećko najti moća, ki bi si upal prevzeti nase tako zoprno nalogo; vrh tega je tudi negotovo, kako bi se nove volitve izvrćile; mogoće je, da bi se opozicija vrnila celo moćnejša v zbornico. — Tretja ideja, ki se bode mogoće celo uresnićila, je ta, naj puste krizo v miru, da se sćasoma sama po sebi razkadi. Glavno namreć, vsled ćesar je nastala kriza, je ono nesrećno novaoćenje, katerega ni opozicija vladí dovolila. Tako bodo na Ogrskem letos 1. oktobra brez rekrutov. Zdal naj bi vlada po mnenju nekaterih moć obdržala mesto rekrutov vojaćke tretjeletnike tako dolgo, dokler se ne zboljćajo razmere, in potem more ex lext stanje trajati še nekaj mesecev brez posebne nesreće. Tako upajo utruditi opozicijo, katera bi, videć, da ni zaćeljenih uspehov, opećala v boju. Pa tudi ta poskus ni ravno prikupljiv.

V teh zamotanih razmerah, ko ne vé vlada ne naprej ne nazaj, oćitajo si stari liberalci drug drugemu, kdo je krizo zakrivil. Pravijo, da je vsemu kriv Fejervary, ki je hotel kar naenkrat zvićanje vojaćkega kontingenta za 21.000 moć; ko bi on najprej skućal dobiti prejšnje stalno števílo rekrutov, in še-le posneje zahteval zvićanje, bi bilo baje vse v redu. Szell pa toći, da so zakrivili krizo vićji krogi, ki niso odobravalí njegove politike; že bi ga pustili, da bi on nadaljeval s svojim pasivnim odporom, bi opo-

ziceja onemogla, in danes bi bilo vse dobro. Zdal so pać ti izgovori prekasni.

Še enkrat avstrijski veto.

Se vedno se ćasopisi prepirajo o vetu; katolićki listi vsi brez izjeme prav hudo napadajo Avstrijo. Avstrijski krogi pa se branijo in pravijo, da so to storili le v blagor cerkve. Kdo se ne smeje?

Tudi pri izvolitvi Pija IX. je Avstrija in le Avstrija hotela izključiti enega kardinala; toda le hotela, ker avstrijski pooblašćenec je prišel prepozno, ko so kardinali že izvolili papeža, in sicer ravno onega kardinala, ki ga ni marala Avstrija. No, in Pij IX. ki je bil izvoljen za papeža zoper voljo Avstrije, je bil dober pspeć ki je dobro vladal cerkev, pa tudi Avstrije ni požrl. Ker se pri izvolitvi Leona XIII. Avstrija ni nič vtikala v volitev, smo upravićeno mislili, da je Avstrija opustila svoj veto. Sedaj ga je pa Avstrija po prigovarjanju svojih ljubih zavezníc zopet zagrećila. Kako dolgo se bo Avstrija še dala izrabljati stvarcem, ki jo samo blamirajo? Kako dolgo oće? Mi katolićani smo upravićeni zahtevati, da se veto odpravi, upravićeni v interesu svobode, pravice in dostojanstva papeževe volitve. Voliti papeža ima pravico le kardinalski kolegij in nihće drugi. Se pred volitvijo smo katolićani povdarjali, da kdorkoli bo izvoljen, tega brezpogojno priznamo za poglavarja cerkve. Toda popolna svoboda volitve papeža je danes bolj potrebna kot kedaj in zato je v interesu vseh katolikov, da dvignemo svoj glas v obrambo te prostosti, da bodo v prihodnje to svobodo, ki jo zahteva cerkev pri volitvi papeža, tudi respektirali!

Proti tozadevnemu nastopu Avstrije so se pričela oglašati tudi katolićka politićna društva. Ostro resolucijo je v tej zadevi sklenil odbor katolićkega politićnega društva v Solnogradu.

Avstrijski veto se seve ne sme tako razumeti, da bi radi veta Rampolla ne bil izvoljen. Rampolla je sam izjavil, da ne sprejme papeške ćasti, ako bi bil izvoljen.

Slovansko vpraćanje straši.

Nemški ćasnikarji prerokujejo, da bodo v drugem zarodu imele amerićeke Zdruć. države opraviti s slovanskim problemom ali vpraćanjem poleg problema glede ćrncev. Pravijo, da je bilo leta 1882 izmed 535.000 izseljencev iz nemških pristanišč samo 83.000 Slovanov, doćim je bilo zadnje leto 475.000 Slovanov in samo 128.000 Nemcev.

Starostno zavarovanje za obrtnike.

Za starostno zavarovanje se dela z vso vnemo—seveda ne pri nas, ampak v Nemćiji. Shod rokodelcev, ki se bo sećel septembra meseca v Monakovem, se bo pećal s tem vpraćanjem. V knjićici »Epochen der Handwerkpolitik« zahteva dr. Adler iz Kiela obligatorno zavarovanje rokodelcev za starost in za slućaj ponesrećenja. In sicer se morajo rokodelci z manj, ko 2000 M. letnih dohodkov zavarovati pri sploćni zavarovalnici za invalide (delavce); oni pa, ki imajo već ko 2000 M. letnih dohodkov, naj se zavarujejo pri samostojni zavarovalnici. Temu naćinu zavarovanja bo pritrđil najbrže tudi shod rokodelcev v Monakovem. To vpraćanje so oficijelno postavili na dnevni red in pripravljajni odbor je že rećil v pozitivnem smislu. Ravno tako je tudi državni urad za notranje zadeve, na zaupno vpraćanje odboro vo izjavil, da se vlada soglaša z upeljavó obligatornega zavarovanja, ako rokodelci sami tako hoćejo, in sicer pod pogojem, da se dohodki 2000 M. uvrste v sploćno zavarovanje za invalide, za vićje dohodke se pa naredita še dva razreda. Stvari stojć torej v Nemćiji dobro. Da je tudi pri nas v Avstriji obligatorno zavarovanje za starost potrebno, to ćivkajo že vrabci na strehi; ćas bil torej, da se tudi pri nas slavna vlada skaže skrbno in se blagovolí zaćeti s tem praćanjem pećati. Da bi le ne bilo treba preveć ćasa čakati na to »materino« skrb!

Krščansko gibanje med delavci.

Krščansko socialno gibanje se je zaćelo sedaj tudi v Budimpećti. Krščanski delavci so se jeli organizirati v delavskih drućtvih. Umazano ravnanje judovske soc. demokracije je spravilo poćteno misleće delavce k odporu. Postaviti se je moral sid proti valovom demoralizacije židovskih socijev. Priprost delavec Andor Szalanczy je dal inicijativo in v Avstriji dobro znani urednik lista »Néppárt« Karol Husár ga je podpiral. V katolićkem ljudskem drućtvu so zborovali zastopniki budimpećtanskih kršč. mislećih delavcev.

Karol Husár je v navdućenem govoru pokazal soc. demokratske zmote, podal sliko velikanskega delavskega gibanja v Franciji, Nemćiji in Avstriji in razložil naćela kršč. socializma. Štefan Haller, slućatelj filozofije je razpravljal o razmerju med krščanstvom in socializmom. Potem so še

govorili delavci Szalanczy, Joćef Gertner, Adalbert Justh in Mihael Baký. V navdućeno sprejeti resoluciji se je sklenilo neumorno delati za organizacijo kršč. delavstva. Mi moremo ogrskim delavcem le ćastitati. Na tleh kršč. socializma, ki drući delavce raznih narodov k mirnemu gospodarakemu delu, bodo poraćeni internacionalni izkoriććevalci!

Kako bodo sprejeli v Rimu ruskega carja?

Rimski tajni odbor je sklenil, kakor poroća »Avanti«, 1. razćirati broćure po eno centimo, v katerih naj se ljudstvo poući o carizmu; 2. vrće naj se pogovori v ta namen; 3. prodajati zelo po ceni neke vrste piććalke, ki jih odbor imenuje »carjevo straćilo«; 4. demonstracije pred ruskim konzulatom; 5. demonstracije ob železnićni progi; in slednjí 6. izdati oklic na vse soc. demokratske ćasopise in je pozivati z vsem ognjem podpirati proteste proti temu obisku, ki se roga »liberalnim tradicijam in kulturi«. »Avanti« trdí, da tajni odbor zadevo smatra za resno.

Program avstrijskih Rusinov.

Poroćali smo že, da so se seći dne 15. t. m. v Lvovu maloruski drć. in deć. poslanci, kjer so si doloćili program za prihodnjo taktiko in formulirali zahteve maloruskega naroda. Sedaj so tudi objavili te narodne in drćavnopravne postulate. Vaćna je prva toćka programa, ki se izreka za centralizem; državna uprava naj bi se preosnovala v tem smislu, da se ustanovi urejen centralni parlament in moćna, nepristranska osrednja vlada, ki bi prepustila posameznim narodom, da sami odloćujejo v vseh kulturnih in narodnih vpraćanjih, a da bi bilo pri tem izključeno vsako majoriziranje; za vsak slućaj naj se pa izda narodnostni zakon kot dopolnilo dosedanjim drć. temeljnim zakonom, po katerem bi bile zavarovane najvaćnejše narodne kulturne pravice vsacega naroda. Obenem protestirajo proti razćirjenju avtonomije kraljevine Galicije; ker potem bi bili galićki Malorusi še toliko bolj izvrćeni samovolji poljske ćlahte. — Dalje zahtevajo preosnovo volivnega reda na podlagi sploćne, enake in tajne volivne pravice; zahtevajo, da se udovolji kulturnim in gospodarskim potrebam rusinskega naroda, zlasti glede ćolstva je skrajni ćas, da pride mnogobrojni rusinski narc do svojih pravic. Za pravoslavne Rusine v Bukovini zahtevajo, da jih osvobodi vlada hegemonije rumunske na ćrkvennem polju. Irećli so se za personalno unijo, torej proti nagodbi z Ogrsko. Vrh tega so naćteli še već podrobnejćih zahtev in želja svojega naroda.

Centrum in volitev v deželni zbor.

Kakor smo že ob kratkem poroćali, ustanovi centrum za pruske dećelnoborske volitve posebno agitacijsko ćelo v Frankobrodu na Meni. Takoj po katolićkem shodu se bo zaćelo s poukom.

Namen te ćole je odpomagati pomanjkanju izćolanih in pripravnih moći iz delavskega in kmećkega stanu za agitacijo in delo. Mladi moćje iz centrovih krogov se bodo zbirali vsako prvo nedeljo v mesecu in se ućili v govorih, v skrivnostih organizacije in agitacije in slednjí tudi o prizoritvi in vodstvu shodov. Poućevali bodo politićno izkućeni moćje brezplaćno. Potne stroćke udelećencev bodo plaćala centrova drućtva. Znaćilno je, da to ustanovo, ki ima v resnici mnogo mikavnosti, pozdravljajo tudi soc. dem. Stranka, ki tako dela, ne bo propadla!

Socialno-demokratsko ćasopisje v Nemćiji.

Preteklo leto soc. demokracija ni ustanovljala novih listov, ker je imela preveć dela z volitvami; pać pa je poskoćilo števílo narodnikov. »Vorwärts« jih ima sedaj 78.500, »Leipziger Volks Zeitung« 30.000, »Echo« 37.000. Priloga soc. dem. listov »Neue Welt« izhaja v 278.000 eksemplarih. »Vorwärts« ima 72.338 mark ćistega dohodka, »Wahre Jakob« 24.666 M., »Neue Zeit« ima pa 7000 M. izgube. Knjigarna »Vorwärts-a« je izdala pretećeno leto blizu 2.500.000 eksemplarov socialistićnih knjićur in razpeća poleg tega blizu 1 milijon eksemplarov iz drugih strankarskih knjigarn. Katolićani naj pri agitaciji za svoje ćasopisje posnemajo socialne demokrate.

Inozemski ćastniki za Madejdonijo.

Rusija je strogo zahtevala, da najame Turćija v inozemstvu ćastnike za svojo žendarmerijo in policijo. Na vpraćanje, odkod naj bi Turćija te ćastnike vzela, odgovorja »Now. Wremja«, da naj jih išće samo v Rusiji in Avstriji. Prejšnje ćase iskala je Turćija ćastnike v oddaljenih drćavah, ćeć, da bodo bolj neutralni. Ruski list piće glede tega: »Muke makedonskih Slovanov so tako tuje arcu Svedov, Nizozemcev in Belgijcev,

da ne bi prišel niti eden častnik omenjenih narodnosti, zato v Makedonijo ali staro Srbijo, da bi olajšal usodo nesrečne raje, dalje častniki švedske, nizozemske in belgijske armade ne poznajo prav nič Turčije, nje-nega jezika in običajev. Da bi mogli kaj koristiti, morali bi ti častniki prej študirati deželo in jezik, a za to zdaj ni več časa. Zato mislimo, da bi bilo neprimerno bolje, da se imenujejo za turško žandarmerijo in policijo ruski in avstrijski častniki. Pri nas in v Avstriji se dobe častniki, katerim ni tuj turški jezik, in katerim je kolikor toliko poznan značaj naroda. Samo taki častniki bi mogli res nekaj koristiti. Vrh tega bi se dobili kakor v ruski tako tudi v avstrijski armadi častniki, ki bi ne želeli priti v Makedonijo zaradi turškega denarja, temveč veliko bolj zato, da olajšajo trpečim Slovanom turški jarem.

Iz brzojavk.

Degradirani častniki. V Monastiru sta bila degradirana dva turška častnika, ker sta javno zasramovala spomin umorjenega konzula iz Rusije. — Častniki za Makedonijo. Porta je brzojavno naprosila neutralne države (Belgijo, Švedijo, da ji pošljejo častnikov za njeno maked. žandarmerijo. — Odslovljeni monastirski valija Ali Riza Paša je bil ukranc z nekaterimi drugimi jetniki na ladijo „Sansun“, ki je za odplula proti Tripolisu. — Grško-turška zveza. V Carigradu so prišli trije grški višji častniki, ki naj bi sklopili zvezo s Turčijo za slučaj vojne. Grška bi obljubila pomoč proti Bolgarom, Turčija bi pa ne ugovarjala več zedijenju Krete z Grško. — Italijanska oklopnica Umberto I. je odplula proti Solunu. — Atentat na banko se pripravljajo v Solunu; tako je vsaj zvedelo ravnanje banke. Zavladal je velik strah. — Rumunija mobilizuje. Bolgarski „Dnevnik“ poroča, da je Rumunija v posebni noti do veleavstrij izrekla svoje zahteve glede Makedonije in da mobilizuje obmejne trdnjave. — Avstro-ogrška se informira v Vatikanu, če je mogoče, da sedaj poseti avstrijski cesar Vatikan. — Japonska se dogovarja s Kanado v zadevi trgovinske pogodbe. — Glede podpredsednika v nem. drž. zbornici se nemški soc. dem. še sedaj nemorejo zjediniti. Vollmar in Bernstein povdarjata, da ima soc. demokracija pravico do tega mesta in da ji ne sme biti jednako, kdo sedi na njem. Uplivnejši možje so se jima pridružili. — Kršč. soc. tirolski so se na shodu dr. Schöpferja in Schraffa izjavili za splošno volivno pravico, 2. naj poslanci enega vinarja ne dovolijo za ogrsko armado in naj ne glasujejo za nagodbo. — Angleška zmagava v Afriki. 30 mož belih in 500 mož črnih angl. vojaških čet je s štirimi topovi po velikem odporu zasedlo mesto Bunem v severnem ozemlju Nigra. Mesto je porušeno, 700 sovražnikov ubitih, med njimi tudi eks-sultan. Angleži imajo 1 častnika in 10 mož mrtvih, 3 častniki in 69 mož je ranjenih. S to zmago je zagotovljena premoč Anglije nad obširno provincijo in resnega odpora se ni več bati. — Kitajski žurnalisti. Konzularni zastopniki v Schanghaiju so sklenili soglasno, da ne izročijo zaprtih kitajskih žurnalistov kitajskemu sodišču.

Shod na Prevorju.

Kat. pol. društvo za kozjanski okraj je imelo v nedeljo dne 16. avgusta svoje zborovanje na Prevorju. Bilo je to leto že tretje zborovanje, kar je gotovo najlepše znamenje, da društvo pridno deluje. Doma, kje v trgu shode prirejati, to ni pretežno; a kdor se poda na visoko Prevorje, mora že nekaj žrtvovati. Pa se tudi v resnici nismo bali daljnega pota, ne visokega hriba in tudi ne drugih neprijetnosti: tako se nas je zbralo nepričakovano veliko število ne samo iz Prevorja in okolice, ampak lepo število vrlih mož je prihitelo tudi iz Žusma, iz Kozjega, s Pilštanja, St. Vida, Zagorja i. t. d. Kaj bi nas pač tudi moglo ovirati, da bi z veseljem ne hiteli poslušati izvrstnih za blagor naroda vnetih mož, ki so se oglasili k besedi, med njimi seveda v prvi vrsti vrli in marljivi poslanec Žičkar. Ko g. predsednik Tomažič otvori zborovanje in g. dr. Jankovič kot podpredsednik pozdravi navzoče, dobi g. poslanec besedo, ki nam v jedrnatem govoru poroča o svojem dosedanjem delovanju, govori med drugim o krivični volivni pravici, o krivičnem postopanju vlade napram Slovincem in o splošnem stanju v državnem zboru. Da so zborovalci dobro razumeli svojega zastopnika, to je pričalo dolgotrajno pritrjevanje, ki je sledilo njegovim besedam, in pa enoglasno zaupanje, ki se mu je izreklo.

Daljša debata se je potem razvila o nameravani novi cesti čez Prevorje, ki je bila seveda zelo živahna, ker je ta cesta gotovo vitalnega pomena ne samo za Prevorje in njegovo okolico, ampak za vsa kozjanski

okraj. Enoglasno sklenile in prebrale so se na shodu sledeče resolucije:

1) Zborovalci na shodu kat. pol. društva na Prevorju enoglasno sklenejo in prosijo, da se vendar enkrat spravi na dnevni red cesta čez Prevorje in naj merodajni faktorji za to skrbijo, da se ista s pomočjo države in dežele kakor tudi okr. odbora kmalu zgradi in naj se naši poslanci z vso močjo za to potegujejo.

2) Zbrani zborovalci pričakujejo od okr. odbora Šmarje, kot slovenskega zastopstva, da jih vendar podpira ter že enkrat definitivno sklene, da sprejme trasiranje, gradnjo in poznejše oskrbovanje te ceste od kozjanske meje v šmarnem okraju.

3) Obžalujemo premeščanje g. okr. glavarja Vistarinija, ki nas mora zapustiti na vzlico prošnjam skoro vseh občin kozjanskega okraja; obžalujemo to tembolj, ker je bojda to povzročila le peščica brežjskih Nemcev.

4) Obsojamo ustanovitev nemškega ženskega učiteljskega v Mariboru, ker je jasno, da bo isto le za ponemčevanje Spodnje Štajerske in bo slovensko učiteljstvo le škodo trpelo.

5) Sedanja vlada ne zasluži nobenega zaupanja Slovincem, ker ni pravična napram Slovincem; to kaže v prvi vrsti s tem, da nam nastavlja uradnike, katerih mi ne razumemo, oni pa ne nas, ker ne znajo slovenski. Zato zahtevamo od vlade, da nam nastavlja slovenščine zmožne uradnike, ki imajo srce za naše ljudstvo in so iz naroda in za narod.

6) Ker so na Spod. Štajerskem na železnih povsod le nemški napisi in ker uslužbenci izklicujejo na postajah le nemška imena, zato tirjamo, da se v bodoče naredijo dvojezični napisi in se imena postaj izklicujejo v obeh jezikih.

7) Glede na dejstvo, da nas Slovence in naše težnje v Gradcu popolnoma prezirajo in delajo le na ponemčevanje Spodnje Štajerske, sliži se le en klic vseh zborovalcev: „Proč od Gradca“.

8) Prebivalci v severnem delu Kozj. okraja ob šmarni meji so zadnji čas v vednem strahu pred tatovi in roparji, zato se prosi deželno brambovsko ministerstvo, da se ustanovi orožniška postaja v Loki okraj Šmarje, ker med Šmarjem in Kozjem — to je kakih 7 ur — ni nobene orožniške postaje.

S krepkimi živio — klici na cesarja in novega papeža je predsednik zaključil zborovanje in razšli smo se z željo, da bi se po ne predolgemu času zopet videli.

Iz slovanskega sveta.

Poljska razstava. Od 30. avg. do 8. septembra priredi poljsko narodnoznanstveno društvo v Tešinu razstavo, ki bo imela štiri oddelke, namreč cerkveni in zgodovinski literarni; dalje oddelke starinskega pohištva, posod in okraskov; slednjič strogo narodnoznanstveni oddelki, ki bo podal sliko domačega poljskega življenja v Tešinski kneževini; posebnost tega oddelka bo gorska hiša z vso opremo iz vasi Visele in »koliba« iz vasi Istebe. — Krščanski socialci. V Splitu je prišel izhajati krščansko-socialni list »Dan«. — 70 letnica pesnika Zmaja Jovanovića se bo v kratkem slovesno praznovala po vseh krajih koder prebivajo Srbi. — Hrvat-sko gledališče v Zagrebu je dobilo novega režiserja. Ime mu je Jožef Bach. — Vojaške godbe na Hrva-tskem zadnji čas igrajo na promenadnih koncertih rade narodne skladbe. Pri promenadnem koncertu v Zagrebu je vojaška godba te dni igrala tudi našo Hajdrihovo »Morje Adrijsko«, nakar je pridala Vilharjevo »Hrvatsko davorijo« in korčnico »Bog in Hrvat«. Treba je bilo odločnih nastopov, da so se vojaške godbe privadile na slovanske skladbe. — Skupno delo občin. Na Moravskem se je pričela akcija za skupni sestanek moravskih čeških občin. Na tem sestanku se bodo zastopniki občin dogovorili o skupnem delu vseh občin na gospodarskem in kulturnem polju. — Germanizacija Poljakov. Društvo za kolonizacijo Nemcev v poljskem Poznanju je pokupilo ondi zemlje za trideset milijonov mark. Cena zemlje v Poznanju je jako visoka, ali nemška vlada plača tudi največje svote. samo da bi zatrla Poljake. Kljub takim sredstvom nemške vlade se število Poljakov v Nemčiji ne manjša, ampak množi. — Šola slovenskih jezikov v Pragi. Znani »Slovenski klub« v Pragi je osnoval šolo za učenje slovenskih jezikov. Veliko število uče se češke gospode je živ dokaz o zanimanju Čehov za učenje slovenskih jezikov. — Snovanje ljudskih knjiž-nic domoljubi po Hrvatskem pridno nadaljujejo. Doslej je osnovanih že lepo število takih knjižnic.

Jeseniske novice.

Ali je to omika? vdihuje »Narod.« Zakaj? Ker je baje »neka klerikalna ženska« rekla: »fej, to je grdo«. Kje, kdaj je tako rekla? Na Jesenicah, ko so nesli

otroka odpadnika Trojerja pokopat, pravi. Če je res, da so rudečkarji ob tistem pogrebu demonstrativno kazali svojo rudečo vero, oče otrokov, odpadnik od katoliške cerkve, je namreč tudi »oče« tukajšnjih rudečkarjev, potem res ne vemo, komu naj bi bilo veljalo »fej, to je grdo«, ali rudečkarjem, ki še ob takih trenutkih ne morejo prikriti, da jim ni za nobeno vero, tudi za »evangeljsko« ne, ali — komu? Krasno res se poda »Narodu«, da vprašuje po omiki: »Ali je to omika? Ali je to lepo?« Seveda je omika, seveda je lepo, če ti »Narode« dan na dan blatiš in zasramuješ vse, kar je katoliškega! Za omiko katoliških Jeseničanov se le nikar preveč ne brigaj, utegneš se pa še kesati, da se poteguješ za odpadnike na Jesenicah.

Ali je to zavednost? »Narod« poslušaj! V nedeljo so imeli rudeči bratje na Savi »Liedertafel«. Peli so same nemške pesmi, mnogi, ki še nemškega neznajo. In zraven so bili in se veselili tudi tvoji zvesti prijatelji in pristaši. In so ploskali, ploskali! Ali je to zavednost? Ali se tudi za te brate svoje poteguješ, da prav delajo? Kaj ne, to je tista krščanska ljubezen, ki jo klerikalci tako priporočajo? Vse moramo ljubiti. Kazati moramo ljubezen tudi v dejanju. Tako »Narode«, pridi na Jesenice, in poglej in veseli se, tvoji nauki prinašajo sadove! Kmalu bodo tvoje vrste »Slovinci« iz same krščanske ljubezni do Nemcev pozabili slovensko govoriti, ker bodo govorili le nemško, da ne razžalijo Nemcev s slovensko govorico. Heil!

Javen ljudski shod bo jutri v nedeljo 23. avg. na vrtu g. Ferjana na Savi s sledečim vspešdom: 1. Politiški pregled. 2. Papež Leon in njegovo socijalno delo. 3. Delavske razmere in težnje. Govornike bo poslala krščansko-socijalna zveza iz Ljubljane. Program je zanimiv in podučen. Kdor le more, naj ne zamudi lepe prilike ter pride na shod.

Bisernica, igrokaz s petjem v dveh delih se bo na istem vrtu predstavljal po shodu ob 7. zvečer. Predstavljal ga bo družbaslovenskih igralcev iz Ljubljane. Cene: I. sedeži 1 K 60 v, II. sedeži 1 krona, stojšče 60 v.

Gradbeno vodstvo ne da vinarja več za zemljišča, ki jih bo vzela nova železnica. Kolikor je prvič ponudila, pri tem ostane. Bomo videli, ali je res gradbeno vodstvo na Jesenicah vsemogočno, ali se bo res trpelo, da se bo očitna krivica in škoda delala Jeseničanom. Sedaj pa kar pustimo gradbeno vodstvo pri miru in storimo svoje! Saj je menda še pravica v Avstriji.

Dnevne novice.

V Ljubljani 22. avgusta.

Prevzvišeni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič se povrne v pondeljek zvečer iz Gornjega grada v Ljubljano.

Slovenski trgovci in trgovski pomočniki, jutri na volišče! Jutri točno ob 1/10. uri dopoldne se vrši volitev v trgovsko bolniško blagajno v tukajšnjem »Mestnem domu«. Nemški listi javkajo in kriče nekaj o slovenski nestrpnosti. Vprašali bi Nemce, kedar so oni pustili, da bi tako društvo z nemško večino imelo slovenski odbor in slovenskega predsednika? Mi hočemo, da je tudi odbor trgovskega bolniškega društva, v katerem je ogromna večina slovenska, slovenski in pravičen do svojih slovenskih članov ter nepristranski, kar se o sedanjem odboru ne more reči. Nemci naj bodo o nestrpnosti kar tihi! Ko so okoli leta 1880 slovenski odbori člani zahtevali tudi slovensko letno poročilo, so Nemci na občni zbor zbornali skupaj vse nemške tovariše in vrgli iz odbora slovenske člane, ki so stavili ta pravični predlog. Celo starost slovenskih trgovskih pomočnikov gospoda Kadivnika so vrgli iz odbora! Taki Nemci naj sedaj ne pričakujejo od Slovincem pardona in Slovinci bi bili nespametni, ako bi dali iz rok moč, katero sedaj imajo. Čujemo, da gospod Treven sedaj roma od trgovca do trgovca, naj pritiskajo na svoje uslužbence, naj volijo stari odbor. Ako je to res, tedaj naj jutri tudi gospoda Trevena ne volijo v odbor! Skrajna predrznost je tako omejevanje volivne svobode in dokaz nemškutarske zagrizenosti gospoda Trevena, ki bi se vendar mogel spominjati, da ni rojen pod prusko pikelhavbo. Naznanijo naj se nam imena vseh onih trgovcev, ki bodo šli na Trevenov lim in ne bodo pol ure pred volitvijo zaprli svojih prodajalnic. Slovenski trgovci in trgovski pomoč-

niki, jutri se greza Vašona-rodno čast, za narodno čast slovenskega trgovstva, zato vsi na volišče!

Pred volitvijo v trgovsko bolniško in podporno društvo. Kakor smo že v tork poročali, pripravljajo se Nemci prav pridno za to volitev, ki bo jutri v nedeljo dne 23. t. m. od 9.30 do 11. dopoldne v »Mestnem domu«. Jutri je toraj odločilni dan ali naj bo v bodoče bolniško društvo pristopno samo Nemcem ali pa sploš-nemu trgovstvu brez izjeme narodnosti. Da pa se ne uresniči pobožna želja Nemcev, polastiti se blagajne, treba je, da stori vsak slovenski član jutri svojo dolžnost ter pride na volišče, ker drugače je društvo za Slovence za vedno izgubljeno. Nemcem bi gotovo ne bilo dosti za vodstvo tega društva, če bi jim ne dišal lep rezervni zaklad, iz katerega dobivajo onemogli člani znatno podporo. Dosedaj se je vse mirno vršilo v tem društvu, čeravno so bili Slovenci, ki tvorijo večino, vedno prezirani in so se morali boriti z različnimi težkočami, če so hoteli doseči svoje opravilene zahteve. Skrajno nelepo pa se je postopalo s slovenskimi društveniki zadnje dve leti, kar so v polni luči dokazale neuvencu pritožbe na zadnjem občnem zboru. Slovenske člane se je v društveni pisarni kar psovalo in jim prikraševalo pravice. Pa tudi to bi slovenski člani potrpe-li, ker jim je bilo najljubše ohraniti mir v društvu. Ker so pa zanesli Nemci s svojo okrožnico »Streng vertraulich« politiko v društvo ter so se hoteli društva z zavratnim napadom polastiti, ni čuda, da se je unelo tudi mirno slovensko srce in noče več verjeti zavratnim napadalcem. Kako bi z nami Nemci za slučaj zmage postopali, si lahko vsak sam predstavlja, če pogleda, kako postopa povsod nemška večina z manjšino. Po zavratnem naskoku, ki pa se jim radi gotovih ozir ni obnesel, ponujajo menda Nemci Slovincem kompromis. To je naravnost smešno, a vendar najbrže resnično. Toraj zdaj pridete k slovenskim članom, ko ste jim hoteli blagajno zavratno vzeti. Če bi se izvršil kompromis, zasedli bi prejšnji nemški odborniki svoja stara mesta in sicer predsedništvo, podpredsedništvo, blagajništvo, knjigovodstvo in gospodarstvo. Na ta način bi se dala Nemcem prilika, da pridobijo čimveč novih nemških članov, in bi prišlo društvo pri prihodnji volitvi, to je čez tri leta gotovo v nemške roke. Slovenski volivci! Vaša narodna dolžnost je, da pridete vsi brez izjeme na volišče ter oddaste svoje glasove slovenskim kandidatom, katere bomo postavili danes ob 9. uri zvečer na sestanku v Hafnerjevi pivarni. Posebno se polagamo slovenskim trgovcem, ki so se zadnjega občnega zbora v tako pičlem številu udeležili, na srce, naj store svojo dolžnost ter s tem pokažejo, da so zavedni Slovinci. Sramotno bi pač bilo, če bi se slovenski trgovci odtgnili volitve, ko so se nemški trgovci, ki žive od slovenskih grošev zadnjega občnega zbora skoraj polnoštevilo udeležili.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Premeščeni so bili naslednji častiti gospodje: Josip Demšar, kapelan v Kočevju, kot prefekt v knezoškofijsko Alojzijevišče; Josip Koblar, kapelan v Ribnici, kot ekupozit na Goro pri Sodražici; kapelan Anton Skubic iz Cerknice v Ribnico; Ivan Plahutnik z Iga v Cerknico; Frančišek Zupančič iz Črnomlja na Ig; Ivan Baloh iz Kranjske gore v Mengeš; Anton Čop iz Bohinjske Bistrice v Kranjsko goro; resignirani župnik Frančišek Pavlin s Cola kot župni upravitelj k Sv. Trojici nad Cerknico; kapelan Ivan Janež od Sv. Križa pri Litiji kot župni upravitelj na Col; Evgen Legat iz Planine k Sv. Križu pri Litiji; Alojzij Merhar iz Smartnega pri Litiji v Planino; Janež Erjavec iz Boštanj v Smartno pri Litiji; Josip Očeppek iz Čemšenika v Boštanj; Jakob Ogrizek iz Hinj v Vreme; Josip Perš iz Črmošnjic v Hinje; Jak. Žust iz Radeč pri Zidanem mostu v Krško; Jo-

ip Podlipnik iz St. Janža v Predoslje; Valentin Remškar iz Predvora kot ekspozit v Matenjo vas pri Slavini; Alojzij Podobnik od Sv. Trojice pri Tržišču na Studenec; Josip Sever iz Cerkljan pri Krškem k Sv. Trojici pri Tržišču; Jakob Pokoren iz Starega trga pri Poljanah na Dole pri Litiji; Peter Jano iz Toplice v Stari trg pri Poljanah; Andrej Magajna iz Loškega potoka v Knežak; Leopold Kolbezen iz Dolenje vasi v Faro pri Kostelu.

Na novo nameščeni so bili naslednji o. g. g. semeniški duhovniki: Josip Logar kot kapelan v Kočevju; Leopold Podlogar v Črnomlju; Martin Drolic kot drugi kapelan na Igu; Martin Pečarič v Čemšeniku; Matej Ahačič v Radečah pri Zid. mostu; Martin Stular kot drugi kapelan v Mirni peči; Mihael Kmet v Loškem potoku; Janez Kozina v Dolenji vasi. — Na novo nameščeni o. g. g. novomaški: Rudolf Cepuder kot kapelan in beneficijar v Gorjah; Janez Jovan kot kapelan na Bohinjski Bistrici; Josip Kraker v Črmošnjicah; František Vovko v Starem trgu pri Ložu; František Steržaj v St. Janžu; Josip Gostiša v Predvdu; Leopold Černe v Cerkljah pri Krškem; Peter Natlačen v Toplicah; Janez Mikuž kot drugi kapelan v Poljanah nad Skofjo Loko.

V nedeljo 30. t. m. v Vevče! V nedeljo 30. avgusta bo v Vevčah velika slavnost. Slovesno takrat otvorijo novi društveni dom. Naši somišljeniki naj se pripravijo na veliko vdeležbo, da tako damo zaslužen priznanje neumorno delujočim ondodnim somišljenikom. Otvoritev novega društvenega doma v Vevčah bode združena z veliko veselico.

Kanonično vmeščen je bil na župnijo Slap pri Vipavi dne 17. t. m. doseđanji tamonjši župni upravitelj častiti gosp. Valentin Marčič.

Desetletnico mašništva so minoli teden na Brezjah praznovali sošolci ter tem povodom presvetlemu knezoškofu poslali udanostno izjavo in 110 kron za zavode. Presvetli knezoškof se je po č. g. mošenjskem župniku Trpinu prijazno zahvalil vsem.

Sestanek krščansko mislečega dijaštva. Opozarjamo še enkrat gg. visokošolce, bogoslovce in abituriente na naš sestanek, ker nismo pošiljali posebnih vabil domačim dijakom, ki že tako vedo o sestanku. — Glede komerza imamo k vspredu, ki smo ga že objavili, še to pripomniti, da sodeluje na njem ljubljanska društvena godba in mešan pevski zbor. — Nadejamo se velike udeležbe od strani dijaštva. Naprej na dan! Pripravljavni odbor.

Katoliška društva rokodelskih pomočnikov. Piše se nam: Zelo lepo ste pisali pred nekaj dnevi o teh društvih, kako obsežno in temeljito socialno in karitativno delovanje razvijajo po Nemčiji. Ko sem to bral, mislil sem si: Žal, da pri nas ni tako, vse je nekam zaspalo. Ta društva so res najstarejša in zato najbolj častiti pojavi naše socialne organizacije, toda nemalokrat sem že slišal, da so se preživela. Ali naj zato, ker so v primeri z drugimi društvi stara, da naj zato prenehajo? Nikdar! Marveč poživite, prenovite naj se, napredujejo naj z duhom in potrebami časa. Vse drvi mimo nas naprej! Veliko in lepo nalogo imajo ta društva, in mnogo lahko store za zboljšanje socialnih razmer, kakor smo videli iz popisa nemških rokodelskih društev. Zakaj ne bi mogla tudi pri nas razmerno istega delovanja razviti? Samo energije je treba. In to smo želeli s temi vrsticami vzbuditi. Želimo in upamo, da jih nismo zastonj zapisali. Posvečevali pa bomo tej važni točki naše organizacije in nadalje svojo pozornost.

Pri celjskem poštne uradu so neznozne razmere. Slovenske stranke bi morale privedi seboj tolmača, ako bi se hotele z uradniki sporazumeti. Uslužbenci kratkoma izjavljajo: »Th ferste niks bindi!« Nek uradnik je na vabilo k cesarski maši zapisal — »Los von Rom!« Kaj takega si dovoljujejo nemški uradniki v Avstriji!

— **Umrl je v Calumetu v Ameriki** predsednik ondodnega slovenskega tiskovnega društva trgovec Josip O. Grahek, star 44 let. Rojen je bil v selu User, fare Črnomelj. Novi predsednik slovenskega tiskovnega društva v Calumetu je Jožef Stefanec. O smrti gospoda Graheka se še poroča: Ko je šel po svojem trgovskem opravilu razvažati stvari, naročene pri trdkvi Grahek & Dunich, katere sodrug je bil več let, so se mu konji splašili in nesreča je hotela, da se je voz prevrnil in je pod sabo vleknel nesrečnega moža dvajsetmu konjskemu diru primerno daljavo. Ponesrečenemu se strlo obe nogi in prizadelo tudi notranjih poškodb. Zdravniki so ga takoj dobili v oskrbovanje, toda žal, da mu niso mogli nič več pomagati, ker so bile rane smrtonosne. Po strašnih bolečinah je gospod Josip O. Grahek umrl.

— **Zasačeni nemški lopovi.** Z Grmade nad Polhovim Gradcem. Zavetišče, kojega je postavilo »Slovensko planinsko društvo« na imenovani gori, bilo je prošlo nedeljo v groznem stanju, klopi so bile namazane z blatom, miza pa je ležala, — seveda razbita — kakih štiristo korakov globoko v prepadu proti Polhovem Gradcu; tudi markacija na Goljek pred Grmade je deloma izbrisana, o tablicah pa sploh sledu ni, samo en kol leži prazen v bližini v jarku — Domačini sumničijo neke mladence, kateri so bili pred nekoliko dnevi pri Sv. Katarini ter so od tam že nekoliko vinjeni — nemški pesme prepevaje — šli na Grmade. — Odboru »Slov. planinskega društva« se je posrečilo priti na sled tem junakom.

— **Is ječe pobegli bivši orožnik Smolej v Ameriki.** Po ljubljani se govori, da je iz ječe tukajšnjega dež. sodišča pobegli bivši orožniški postojevodja Smolej, ki je bil radi goljufije obsojen na več let ječe, pisal iz Amerike, da se mu je posrečilo dobiti svobodo in da se ne misli več vrniti iz Amerike nazaj na ljubljanski žabjak.

— **Volitev v Daruvaru na Hr. vatskem.** Pri včerajšnjih volitvah v Daruvaru je prišlo do spopada med volivci in oboroženo silo. Na opozicijonalce so vladinovci silno pritiskali; na vladinske volivce je bil pritisk odzgoraj naravnost velikanski. Se pač dela za »čiste« volitve s »poštenimi« sredstvi pod tem banom ravno tako, kakor pod Hedervary-jem. Izvoljen je bil vladinovec Kiršner.

— **Posojilnica v Poljanah.** Z ozirom na napade »Slov. Naroda« glede poljanske posojilnice smo prejeli naslednje pojasnilo, katero je po naključju zaostalo. Popravek smo poslali »Narodu«, a ga ni sprejel, češ, da ni oblika zakonita. Istotako popravka ni sprejel resnicoljubni »Gorenjec«. Dalje je »Narod« trdil, da je klerikalna stranka ponaredila bilanco. Istina pa je, da so ravno klerikalci prišli na sled zvijači onim, ki so društvo spravili v škodo in nered, kar je gotovo tudi »Narodu« in »Gorenjcu« znano, ki zakrivata svoje ljudi. Ako ni to res, potem pa vprašamo, zakaj pa niso odkrili neredov isti, ki so preje imeli račune in bilanco v rokah? Sedaj pa, ko nimajo vodstva v rokah, skušajo v jezi svoji krivdo zvaliti na druge. Seveda liberalno geslo je: Uničiti vse, kar ni njihovo.

— **Društvo jugoslovanskih židov.** »Vsi sloji našega v zadnjem času hudo zatiranega naroda so že organizirani samo mi jugoslovanski židje smo zaostali«, tako nekako se začneja oklic jugoslovanskih židov, ki je nabit v avli dunajskega vseučilišča. Vse je že organizirano a vendar se ni nič čulo o tem pokretu. Kako tudi, saj židje niso katoliki, kateri edini morajo preslišati nebroj zabavljic, če se upajo javno nastopiti. Vse seveda v imenu svobode in napredka! Oklic je objavljen v nemškem in hrvaškem jeziku. Če pa je tudi kaj drugih jugoslovanskih dijakov v društvu, še ne vemo.

— **Iz Aleksandrije** se nam piše: Ves kat. svet razodeva sočutje in moli za velikega papeža Leona XIII., ki ga je Bog poklical, da mu da krono pravice. V Egiptu, kjer je toliko raznih ver, toliko narodnostij, je bilo ob tej priliki vse edino in složno, da izkaže svoje sožalje radi izgube Leona XIII. Katol. cerkev je obhajala tu pravo zmago: slavje v torek 28. jul., ko je bila ob 9 uri slov pontifikalna sv. maša za pokojnega sv. očeta. Cerkev sv. Katarine je bila dostojno pripravljena za to žalno srečnost in mesto je kazalo vsepovsod žalovanje, dasi je komaj osmina prebivalcev katoliška. K sv. opravilu, ki je trajalo nad dve uri, je prišla velikanska množica vernih iz vseh kolonij, navzoči so bili v uniformah vsi trinajsti konzuli z uradniki, zastopniki raznih oblastij, generali s častniki, vsi ministri iz Kaira in namestnik podkralja. Pri sv. maši so asistirali predstojniki tukajšnjih redov, petje z godbo so domači pevci skupno z gojenici Salez. oskrbeli in izvršili pretresljivo lepo. P. Pavel, francoski kurat iz Kaira dr. in utrače je predital žalni govor o sv. očetu. Tukajšnji listi, dasi vsi v rokah drugovercev, so pisali, kako se odlikuje mesto Aleksandrije v spoštovanju do nezabnega Leona XIII.

— **»Gospodarski dom« v Cerknem.** Kmetijsko društvo v Cerknem na Goriškem sezidalo si je svoj »Gospodarski dom«, katerega bode slovesno otvorilo dne 13. septembra t. l. Društvo ima svojo dobro razvito mlekarnico, katere bode posebno sedaj postala prava vzorna mlekarnica, ko pride v svoje nove prostore, kateri popolnoma odgovarjajo vsem zahtevam moderne mlekarne. Vsi mlekarčniški prostori so urejeni po slogu švicarskih in danskih vzornih mlekarnic, kakor tudi kleti za izdelovanje in skladišče sira. Stroje s parom je oskrbela delniška družba »Alfa-Separator« z Dunaja. Ta mlekarnica bode ena najpopolnejših mlekarin na Slovenskem, urejena po novem, česu primernem sistemu. V novi »Gospod. dom« se preseli tudi cerkljanska hranilnica in posojilnica. Poslopje je zelo okusno in solidno zidano, prostrani in lepi prostori, tako da je upati, da bo vsestransko odgovarjalo svojemu namenu: v prid kmečkega stanu. — Ob priliki otvorjenja »Gospodarskega doma« priredi cerkljanska narodna čitalnica slavnostno veselico. Dopoludne istega dne se vrši veselica, popoldne ljudska veselica na prostem, zvečer pa koncert v prostorihi gospoda Andreja Kobala. Opozarjamo že danes kmetaka in druga društva na to slavnost, posebno one, kateri se zanimajo za razvoj mlekarstva in za kmetaka vprašanja, da naj isti dan pohitijo v prijazno Cerkno ogledat si novi »Gospodarski dom«. Natančen vsopred slavnosti se pozneje obavi. G. B.

— **Strela udarila v vojaka na straži.** Predvčeranjim ponoči je v Celju strela udarila v vojaka domobranca, ko je stal pri smodnišnici z nasajenim bajonetom na straži. Dordaj je še pri življenju, pa dvomi se, ali bode ozdravel. Nesrečnej je baje oženjen in je bil na orožni vaji.

— **Triglav** in nekateri drugi vrhovi kamniških planin so pokriti s svežim snegom.

— **Z Boh Bele** 21. avgusta. Pri obdinskih volitvah, ki so se včeraj tu vršile za občino Ribno, zmagala je katoliško-narodna stranka belanska v I. in III. razredu. Agitacija je bila na obeh straneh silovita. V tretjem razredu je od obeh strank prišlo do 95% volilcev na volišče.

— **V pijanosti utonil.** V Radohi pri Ilirski Bistrici je v pijanosti padel delavec Jožef Stemberger iz Sabič v vodo in utonil.

— **Pogreb žrtv v Zaprešiču** se je vršil predvčeršnjim dopoldne. K pogrebu ustrelenih kmetov je prišlo več tisoč kmetov in tudi deputacija zagrebskega meščanstva, ki je položila na rakve venec z napisom »Slava padlim hrvaškim žrtvam«. Na grobu je ognjevit govoril pred dnevi iz preiskovalnega zapora prišli pisatelj Stjepan Radić. Nobeno oko ni ostalo suho, ko se je vdova enega ustrelenih kmetov z 11 nepreskrbljenimi otročiji vrgla na krsto svojega moža. Govoril je tudi neki 70letni mož, ki je dejal, da se vsi kmetje raje postavijo bajonetom, predno bi dopustili, da bi še enkrat zaplapolala madjarska zastava!

— **Strokovni tečaj za obrtno učitelje.** Naučno ministerstvo je leta 1901, 1902 in 1903 priredilo strokovne tečaje na Dunaju, v Pragi in Solnogradu za učitelje na obrtnih šolah. Letošnjih tečajev v Solnogradu se je od 13. julija do 15. avgusta udeležilo 53 učiteljev.

— **Toča** Oč sv. Ruperta v Slov. goricah se nam piše: Dne 13. avgusta je bila tukaj grozovita toča; enake ne pomeni noben tukajšnji župljan. V megli je vrelo blizo dve uri. O 4. uri popoldne je prišel vihar s točo. Toča je padala 6 minut. Poprečno je bila debela kot gosja jajca, pa še debelejša. Dobil sem zrno, ki je tehtalo pol kilograma. Opeka je kar padala raz streh. V celem je zdrobila nad 300 tisoč strešne opeke; samo okrog cerkve nad 100 tisoč. Začela se je nekoliko nižje od sv. Marjete na Pesnici ter segala do sv. Bolfanka v Bišu. Na široko pa je bila okrog pol ure. Njihujše je potrla okrog sv. Ruperta v daljavi pol ure. Tudi mnogo kureline in pticv je pobila.

— **Romarjev na Sveto Goro in v Oglej** je oglašen nad 700.

— **Poneverjenje v celjskem okrajnem zastopu** katero je zakrivil tajnik Kosem, znaša baje okoli 60.000 kron.

— **Napad.** V Lipah je posestnikov sin Luka Vidmar iz Črne vasi št. 27 vstavil posestnika Josipa Vidmarja iz Črne vasi št. 38 in posestnikovega sina Janeza Kraliča iz Črne vasi št. 37 na cesti pred Peruzijjevo gostilno, potegnili nož iz žepa in se začel rotiti, da mora vse »hin« biti. Tiščal je proti Kraliču, a Josip Vidmar ga je prijel, da je zamogel Kralič mej tem zbežati. Luka Vidmar je na to sunil Josipa Vidmarja z zaprtim nožem v jezi, da je padel na cesto, na kar je zbežal.

— **Poskušeni samomor našega rojaka v Toweru.** Kakor posnamemo iz zadnjega lista »Tower Weekly News«, poskusil je naš rojak Matija Nemanič samega sebe usmrtiti in le pravočasni prihod njegove žene je preprečil, da se ni njegov namen posrečil. Pred dobrim tednom so ga prijeli z drugimi Avstrijanci, ki so bili na sumu, da točijo opojne pijače brez dovo-

ljenja in Nemanič hotel je končati raje svoje življenje, kot udati se. Preskrbel si je revolver. Pri tem ga je našla žena, ki mu je zbila iz rok revolver in krogla, ki je bila namenjena za njegovo srce, sadela ga je v nogo ter prouzročila lahko rano v mesu.

— **Znati je treba.** Z dežele: Agencije uporabljajo večkrat tudi nepoštena sredstva. Tako priobčujejo tudi, kdaj »njihovi« parniki z izseljenici prihajajo čez morje v Novi Jork. Nedavno je v naš kraj prišlo pismo: Dobili smo telegram, da je parnik srečno dospel v 6½ dne v Ameriko. — Čez nekaj tednov pa dobimo pismo iz Amerike, da so popotniki z istim parnikom popotovali 13 dni. Čemu se ljudem poroča neresnica?

— **Imenovanja in spremembe v poštni službi** Minister za trgovino je imenoval stavbinskimi elevi na poštne in brzojavne ravnateljstvu v Trstu absolvirana tehnika Alfreda Dejaka in Frana Gregorutija; poština asistentoma poročnika v. r. Frana Fabiana v Pulju in mornariškega podčastnika Frana Przystavskega v Pulju, oba za Pulj. Potrjene v definitivne poštne in brzojavne manipulantinje provizorične manipulantinje: Zofija Pirc v Ljubljani, Julija Dovgan, Silvija Dovgan, Hermina Schielin, Marija Kastner in Klementina Mrach v Trstu; v definitivnega poštne ekspedienta provizorični ekspedient v Ljubljani Josip Zanet. Premeseni so: poštni kontrolor Ivan Bonetta iz Pulja v Trst, poštni oficijali: Maks Donadini iz Malega Lošinja v Trst, Viljem Kahn pl. Hahnenbeck iz Rovinja v Trst in poštni asistent Ettore Lister iz Pulja v Rovinj; potem poštna pomožna uradnica Rosa Schlebnig iz Matulj v Bohinjsko Bistrico in provizorični pomožni uradnik Josip Loik iz Malega Lošinja v Matulje.

— **Nemci v Brežicah** hočejo postaviti svoj »Deutsches Haus.« Ker imajo sami premalo denarja, pisali so, kakor se nam poroča iz Brežic, lju bl j a n s k i m Nemcem naj jim preskrbe kako podporo. Ali bo tudi za brežiške Nemce odprla možno kranjska hranilnica?

— **Družba sv. Cirila in Metoda za Istro** je razposlala lično tiskano poročilo o delovanju v minoletem letu. Dohodkov je imela družba 53.383 K 47 v, troškov pa 50.940 K 17 v. Družbina imovina je koncem 1. 1902. znašala 134.967 K. Ustanovnikov šteje družba 106, družničk 54. Družba vzdržuje 10 ljudskih šol, in sicer 3 dvorazrednice v Pulju, Voloskem in Kaštelicu, enorazrednice v Opatiji, Štokovcih, Livadah, Vabrigi, Baderni in Vinkuranu ter zabavišče v Malem Lošnju.

— **Novo pevsko društvo.** V Novem mestu snujejo člani ondodne obrtne zadruga »Obrtno pevsko društvo.«

— **Novo vojaško veteransko društvo** so ustanovili v Novem mestu. Zadevna pravila je deželna vlada že potrdila.

— **Pomanjkanje učiteljev.** Za novo ustanovljeno in pred kratkim razpisano učiteljsko mesto v Rakitni se ni oglasil noben preslec.

— **Pri sekanju drva zastrupila.** Predvčeranjim je umrla v Novem mestu soproga poštne gluge Radovana vsled zastrupljenja krvi. Pred par dnevi se je pri sekanju drva nekoliko ranila na roki, ki je kmalu jela otekati, ter je zdravnik svetoval, naj se odreže. Radovanova soproga se je pa obotavljala cela dva dneva in tako onemogočila ozdravljenje.

— **Roparji** se klatijo po občinah Loka in Šusam in sicer že več kakor teden dni, ne da bi se bilo do sedaj posrečilo sodniji, dobiti le enega v pest. Te dni so se podali — kakih 5 do 8 mož — proti Pristavi. Roparji napadajo navadno proti večeru kmečke hiše in tam prislijo prebivalce, da jim morajo dati denar, obleko, živež itd. Zandarmerija jako pridno zasleduje roparje. Dva moža na primer od postaje v Pristavi sta med tem, ko se te vrte pišejo, že 229 ur v službi.

— **S špiritom se je težko poškoval.** V Možganjcih si je hotel neki Prejat, ravno tsm doma, ugasiti žejo iz steklenice, ker je mislil, da je v njej voda. V steklenici pa je bil špirit, kakor se navadno rabi na kmetih za pripravo jesha. Samo en požirek iz steklenice je zadostoval, da si je Prejat sežgal in poškodoval jako nevarno goltanec in jezik, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

— **Iz Preske** se nam poroča: V nedeljo dne 16. avgusta je imelo naše izobraževalno društvo shod, na katerem nam je č. g. kapelan Fr. Pengov iz Kranja jako poljudno govoril o sedanjih razmerah kmetkega stanu. Jako živo je opisal žalostni propad kmetkega stanu ter navedel glavne vzroke propada. Navedel je nekatera glavna sredstva, s katerimi naj bi si kmetje pomagali, zlasti je priporočal gospodarsko združevanje ter snovanje raznih kmetu koristnih zadrug in domače posojilnice. Obilno navzoči poslušalci, večinoma kmetje, so gosp. govornika poslušali z velikim zanimanjem. Upati je, da njegove besede morda tudi pri nas obrodijo sad zadruga misli. G. govornik

niku smo hvaležni in ga želimo še večkrat imeti v svoji sredi, za kar se mu toplo priporočamo. Upamo, da po svoji moči ustreže našim željam.

— **Novi nemški pravopis** doalej niti merodajnih krogov ni prešini. Zaukazani novi pravopis veli, naj se piše: **Korrespondenz-Karte**. Poštna uprava pa še sedaj tiska na dopisnice: **Correspondenz-Karte**.

— Občni zbor »Národne šole«, društva v podporo slovenskemu ljudskemu šolstvu bo de v četrtek, dné 10. sept. dopoldne ob $\frac{1}{2}$ 9. uri v telovadnici II. mestne deške ljudske šole ob Čopzovi cesti. Na dnevnem redu so običajna poročila in volitve odbora ter preglednikov računa. — Isti dan in ravno tam ob 9. uri bode občni zbor »Društva v pomoč učiteljem, učiti. dvdom in sirotam na Kranjskem«. Pred zborovanjem je ob 8. uri sv. maša pri sv. Jakobu.

— **Strankarska konferenca jugo-**
slavanske soc. demokracije se je višila
preteklo nedeljo v Trstu. Na dnevnem redu
je bilo razmerje mej Idrijo in splošno stranko.
Sprejeti so bili naslednji predlogi: 1. Izda-
janje lista »Naprejš« se ustavi s prihodnjo
številko. Da se pa zamore ozirati v »Rdečem
Praporju« obširneje na idrijski položaj in boj-
bode prinašal 14 dnevno prilogo pod imenom
»Idrijska priloga« Rdečemu Praporju. 2. Na-
pram temu predlogu so podali idrijski za-
stopniki sledečo izjavo: Zbrani delegati
idrijske okrajne organizacije izjavljajo: Za
predlog eksekutive (pod 1.) danes zbrani ne-
morejo glasovati, ker so vezani s sklepi za-
danjega plenarnega shoda. Zavezujejo se pa,
da dajo ta predlog na dnevni red plenarnega
shoda, katerega dan naj določi eksekutiva
in na katerega naj pošlje dva zastopnika.
Rezultat je odvisen od tega shoda. Za pred-
log bodo po svojih močeh delovali zbrani
delegati z ozirom na disciplino stranke.«

— **Nadvojvoda na vojaških vajah.**
Z vojaških vaj se nam piše: S 27. pešpolkom je odšel tudi nadvojvoda Jožef Ferdinand na vaje. Ta polk je prišel v nedeljo 16. t. m. popoldne okoli 6 ure v Medvode, kjer je ostal čez noč. Nadvojvodi se je odkazalo stanovanje v hiši g. Fran Jarca. Ker je pa pred to hišo stalo vsespolno letoviščarjev in drugih ljudi, se jim je hotel nadvojvoda izogniti, zato je šel po stranski poti in prišel od zadaj skozi kuhinjo v vežo. Tu ga pozdravi gospodar, izmed čakajočih ga pa ni nihče zapazil; vse je gledalo le proti oni strani, od katere bi imel priti nadvojvoda. Ko si je ogledal stanovanje, stopi z gospodarjem na prag in vpraša hišno gospodinjno, katera mu je stala najbližje, koga da pričakujejo. Ta mu odgovori, da pričakujejo nadvojvodo. »Ta je bil že ntrvi v stanovanju, pa je šel zopet ven« — odgovori nadvojvoda. Tega ni hotel nihče verjeti, zato stopi nadvojvoda pred dame in pravi: Ljube dame, jaz mislim, da bodele nadvojvodi vendar verjele, če vam on sam pove, da stoji pred vami. — Zvečer so imeli častniki pod Jarčevo verando skupno večerjo, pri kateri je igrala godba. Letoviščarji so jeli plesati, kmalo so se tudi častniki podali med plesalce, nadvojvoda pa je z vidnim veseljem gledal mladi svet in se prav po domače razgovarjal z navzočimi letoviščarji. Svojo veliko dobrohotnost in prijaznost je g. nadvojvoda pokazal tudi s tem, da je dva dni kasneje v Kranju prišel sam čez cesto k g. Jarcu in ga prijazno nagovoril. Nadvojvoda Jožef Ferdinand si je pridobil srca vseh in sedaj se v Medvodah ne govori o drugem, kakor o veliki ljudomilosti njegove cesarske visokosti.

— **Kake ljudi »Narod«** brani. Iz Križa pri Trzinu se nam piše: Dne 3. avgusta opoldne, ko je družina ravno južnala — župnika ni bilo pri domu — prilomasti neznan človek med groznim preklinjevanjem in umazanim zmerjanjem v župnišče. Vse je strmelo. Na vprašanje, kaj hoče in kaj to pomeni, je odgovarjal s kletvino in zmerjanjem. Oblastno hodi semtertje, domači ga en čas gledajo, nato ga tirajo pred vežna vrata ter je zapro. Zdaj jame razbijati na vrata in poškoduje tudi druge reči. Da bi ga odpravili, gre hlapec iz veže, in neznan človek vzame v roko nož. Za obrambo popade hlapec vile, s katrimi mu eno priloži na hrbet; v roko se je vrezal sam s svojim nožem, da je kazal s mišljenikom kri. Ni prashał ne za delo, ne za župnika. — Dne 5. avg. se bere v št. 119. »Slov. Naroda« ta preljuba surovost takole popisana: Surovost župn kovega hlapca. Pred nekaj dnevi je prišel v Križe pri Trzinu neki delavec z imenom Trdina. Da bi si kaj zaslužil je iskal dela in se napolil tudi v župnišče, da bi tamkaj povprašal župnika, ako bi morda imel zanj kakega posla. Prišedši na farovško dvorišče, zastavil mu je župnikov hlapec pot, češ, da tak prokleti berač nima ničesar opraviti v župnišču. Delavec mu je mirno odgovoril, da ne berači, ampak išče poštenega dela in bi zbog tega rad govoril z župnikom. Hlapec je ostal gluha za vse delavčeve prošnje, da bi ga pustil k župniku. Ker se Trdina le ni hotel na hlapčovo povelje odstraniti, zgrabil ga je hlapec in ga s silo

tiral do dvoriščinih vrat; ker se mu je Trdina nekoliko ustavljaj, pograbil je vile in jel ž njimi posla iskajočega delavca obdelovati. Sunil ga je v prsa in ranil na rokah in bradi, in hudo ve, kaj bi se bilo še zgodilo, ako bi se Trdina ne bil hitro odstranil! To je pač skrajna podivjanost! In ni čuda, da se gode take surovosti baš v okrilju župnišč, saj naši duhovni gospodje storijo vse mogoče, da bi ljudstvo čim bolj podivjali in nahujskali. Šadovi njihovega »delovanja« pa so potem takli! Res grozno zločinstvo! Č. kr. sodnija v Trzinu, kje si, da bi faroveškega hlapca dala pod ključ, kar tukajšni mokači tako iz srca želijo, komaj pričakujejo in skrbno povprašujejo. — Pojasnilo: Dne 17. avgusta dojde z Jesenjo pismo — na razpologo -, katero je napisal pravi Matevž Trdina in ne — slepar Trdina, v katerem pové, da isti pošten dela iskajoč človek — kakor se je bralo v »Slov. Narodu« in »Gorenjcu« — je tatnjemu je ukradel delavske bukvice, nekemu drugemu obleke v vrednosti 16 kron, in ako se še tu okoli klati, naj se nemudoma izroči orožnikom. — Zdjaj ste dobili nos, da lahko nanj stopite. Tatove lepo opisujete, da poštenost blatite. Pričakujemo, da popišete surovosti svojih somišljenikov po plesiščih, na katerih se tako veselo zabavajo, da jih v ponedeljek zjutraj nezavestne domov vozijo. Ali so tega tudi duhovniki krivi?

— **Shod čebelarjev** se vrši 25. t. m. dopoldne ob pol 9 uri v šolskih prostorih v Smartnem pri Litiji.

— **Kantinerjeva nesreča.** Na Ljubelju so se prevrnili kantinerju 47 pešpolka iz Gorice konji v globočino. En konj je bil takoj mrtev, eden za nadaljnje delo nesposoben. Kantinerju se ni nič zgodilo, ker ni sedel na vozu.

— **Nesrečni otroci.** V sredo popoldne je začelo goreti pri Grošeljnu v Dolenjih Tepah, župnija Polšnik. Zažgali so otroci škopo pod kozolecem. Naenkrat je bilo vse ognju, kozolec, hlev s podom, svinjak in hiša. Ravno tako pri Kosu. Zgoreli ste dve hiši, šest gospodarskih poslopij, vsa mrva, slama in ravnočkar omlačeno žito, katero so imeli na podih še nezvežvano. Prvem je tudi zgorelo nekaj denarja, vsa obleka in ena svinja, drugemu pa vsa hodnja obleka. Velika nevarnost je bila za vso vas. Najprvo hvala Bogu, potem ljudem, ki so hitro prišli, zlasti dekletom, ki so nosile vodo, in gospodu orožniku Pavliću, ki je ljudi pri-ganjal. Zavarovana sta bila oba za male svote pri »Slaviji«. Naj bi dala »Slavija« kako nagrado ljudem, ker bi bilo sicer še več škode. Pazite na otroke!

— **Sodalitas ss. Cordis Jesu** za delkanijo Litija ima svojo konferenco v ponedeljek 24. t. m. v Litiji. Začetek ob polu 11. uri.

— **V Zatičini** so oo. cistercijanci zopet prav slovesno praznovali god sv. Bernarda, redovnega patrona. Pontifikalno sveto mašo je daroval mil. gospod opat Gerard. Slavnosti se je udeležilo lepo število okoliških duhovnikov in mnogo ljudstva.

— Za pogorelce na Vačah bo v nedeljo ob 4. uri popoldne v Litiji v goštilni »pri Fortunu« tombola; poleg tega se bo vprizori pravkar izvirna igra znanega pesnika Silvina Sardenka: »Strijček soserazjeli«, enodejanska igra s petjem in godbo. Igralo bo litijsko dijaštvo. Z ozirom na nesrečne Vačane bo udeležba gotovo mnogoštevilna.

— Nesreča v Prečni, ki je zadela g. opravnika Vriska, daje povod tako različnim govoricam, da kaže celi dogodek pojasniti na podlagi objektivne resnice. Od popolnoma zanesljive osebe smo prijeli naslednje pojasnilo: G. Rohrman je na tisti dan napovedal poučni govor o reji prašičev in umetnih gnojilih v prostorih prečniške šole ter prosil g. župnika, naj posestnike in kmetovalce skliče k shodu, kar se je tudi zgodilo. Med nedeljsko popoldanjo službo božjo se g. Rohrman pripelje z Grma in njegov voznik postavi konje v župnikov hlev. G. župnik je bil takrat v cerkvi, ker je imel kršč. nauk, in se po blagoslovu poda naravnost v šolo k poučnemu govoru g. Rohrmana. Mej tem dospě g. Vrisk peš od zaloške opekarne, se snide z Rohrmanovim voznikom in obadva jo zavijeta v gostilno na liter vina. Popivši stópita v župnikov hlev in ogledujeta župnikovo živino in domača klanja. Pri tem ogledovanju se je Vrisk k mlademu, 4 leta staremu konju približal postavil in dobil usodni udarec v trebuh. Vstal je sam in se naslonil na hlapčevo posteljo. — Na poklic domačega hlapca prideta takoj g. župnik in Rohrman iz šole v hlev, preiščeta Vriska in položita na mesto udarca — rane ni bilo prav nobene — mrzel obkladek. Vrisk je pač tožil, da ga močno boli; šel je pa sam na voz in se z g. Rohrmanom peljal počasi v mesto, kjer je po izvršeni operaciji umrl. Nesreča je nepopisna, ker je bil Vrisk izvrsten opravnik na grmski šoli in oče velike družine, a če je kdo pri tem nedolžen, je gotovo g. župnik iz Prečine. G. Rohrman se je sam napovedal, ne da bi bil v to od koga naprošen, in g. župnik je opravljal v cerkvi

božjo službo, ko se je oni pripeljal. Prišel je v župnišče šele potem, ko se je bila nesreča pripetila. Konj je res iskren, a udaril doslej še nikogar ni. Da bi je in je že štiri osebe udaril, je popolnoma izmišljeno. G. župnik gotovo ne bi tako nevarne živali trpel v svojem hlevu, že zato ne, ker mu gospodarstvo oskrbuje lastni brat, ki bi ga g. župnik pač ne izpostavil neprestani nevarnosti. G. župnik nesrečo silno obžaluje in bi bil stokrat rajše videl, da bi bil konj poginil, preden je g. opravnik stopil v hlev. Nesrečo je zakrivila le neprevidnost g. Vriška, ki se je k tujemu konju preblizu upal. Da bi g. župnik v lastnem hlevu, do katerega ima pravico le on s svojo družino, delal kake varnostne priprave, pač nihče ne more zahtevati, zlasti ne, ker zato doslej ni bilo vzroka. To je faktum, vse drugo je pridejano, da ne rečemo, tendenciozno pobarvano.

Ljubljanske novice.

Na oklicih so: G. Ivan Slobodnik, gostilničar na Bregu s kuharico gđe. Ano Iglič; g. Fran Eiletz, račun. podčastnik z gđe. Juliano Stele; g. Ferdinand Jaut, železniški portir, z gđe. Marijo Klug; g. Alojzij Kraigher, dr. zdravilstva, z gđe. Viktorijo Juvančič; g. Anton Jagerhofer, stavb. tehnik, z gđe. Antonijo Gilg; g. Matija Rütthl, poštni asistent, z gđe. Marijo Seme; g. Ludvik Krema, fotograf, z gđe. Stefanijo Oblak; g. Jakob Jerneje, paznik, z vdovo Katarino Dovč.

Poročil se je danes g. Paul Lukmann, c. kr. mornarski častnik, z gđo. Elfrido Zeschko.

Čudno postopanje. Po Ljubljani dobivajo davkoplačevalci opomine, naj plačajo zapadlo osebno dohodnino, plačilnih nalogov pa še sedaj niso dobili v roke. Upravičeno smemo zahtevati, da se strankam pošljejo prej plačilni nalogi, ker na kaki podlagi naj se sicer stranke pritožujejo proti odmerjenju. Upamo, da zadoščajo te besede in da se nam ne bo treba s takim postopanjem še kdaj baviti.

Zapisnik hiš in hišnih posestnikov deželnega stol. mesta ljubljanskega. Sostavil Ivan Robida, mestni policijski komisar. Ta zanimiva in priporočila vredna knjižica je izšla v založbi A. Klein & Comp. Cena 60 v.

Društvena godba koncertuje: V nedeljo 23. avgusta t. l. od 10—12 ure dop. na vrtu Hafnerjeve pivovarne na Sv. Petra cesti. Vstopnina prosta.

Meščanski klub vabi svoje člane, da se polno številno vdeležijo komerza krščansko mislečega slovenskega učiteljstva in dijaštva, ki bo v torek ob 8 uri zvečer na vrtu pri „zvezdi“.

Veselica. Na jutrišnji veliki vrtni veselici pevskega društva „Ljubljane“ se bo sigurno vsak dobro zaba-

ljubiteljske se bo sigurno vsak dobro zabaval; posebno je še skrbljivo za one, ki se hočejo smeјati. Kdor se rad smeje, si bode omislil katalog in si ogledal kabinet znamenitosti, v katerem bodo razni predpotopni predmeti, stvari srednjega veka, razno orožje in tudi razno najnovejše, kakor: Kecske-mety, 300 let stara ženska, čevlji prvega hribolazca na Triglav, rokopis Žaneta iz Iblane i. t. d. Ob 6. uri se spusti najnovejši zrakoplovec Asido Moreti v zrak, ter se bode z višočine 500 metrov s padalico spustil na tla. Razun tega bo goste zabavalo še petje in družvena godba. Tedaj na Kozler-jev vrt jutri, kjer je začetek ob 3. uri in je vstopnina 40 vin.

Ponesrečeni deček. Alojzij Rozman, 8 let star sin kurjača na južni železnici prišel je včeraj popoldne k šentpeterski vojašnici po komis, katerega so vojaki razdajali, da bi ga njim ne bilo treba nositi na orožne vaje. Rozman je prinesel seboj vrvo, katero pa mu je odrezal krojačev sin Karol Ferjanič in jo nesel kakih 5 metrov visoko na telovadno napravo. Rozman je splezal na to napravo, pa je padel doli in si desno nogo v členku spahnil. Prenesi so ga v deželno bolnišnico.

Trije vozovi skočili s tira. Včeraj so na južnem kolodvoru pri prevažanju trije vagoni tovarnega vlaka skočili s tira. Nesreča se ni nobena pripetila.

Beg prisiljenecv. Dne 20. t. m. zjutraj pobegnil je od dela pri stavbi skladišča v Metelkovih ulicah prisiljenec Vincencij Haag s Koroškega.

Zapri! so brezposelno delavko Jožefo Mešik, ker je dne 16. t. m. ukradla lekar narju Ubaldu pl. Trnkoczy ju iz veže njegove hiše na Mestnem trgu otročji voziček, vreden 40 kron. Voziček je tatica bila prodala delavčevi ženi Mariji Fortuni v Metelkovih ulicah št. 27, opravo vozička pa Mariji Mežnarjevi, natakarici pri Lasniku v Wolfvoznih ulicah št. 1.

Zidarska dela v Ljubljani. Vreme je ta mesec za notranja kakor zunanja dela pri novih stavbah ugodno in so napredovala. Pri nekaterih trdkih je sicer primanjkovalo zidarjev in delavcev, a so podjetniki vendar dovršili prevzeto delo. Zidarski mojster Simon

Trejo je zadnje dni dogradil v Slomškovih ulicah jedno enonadstropno hišo, ki je deloma tudi že pod streho; istotako je pokrita nova trinadstropna hiša stavbenika Filipa Supančiča ob Bleiweisovi cesti. M. Sokičovo hišo pred konjušnico ometujejo in snažijo. Accettova hiša ob Sv. Petra cesti je ometana in osnažena, istotako Fr. Šviglijeva ob Doljenjski cesti. Zidarska dela pri vojaškem strelišču ondi precej naglo napredujejo. Hiša arhit. R. Smielowskega v Dalmatinovih ulicah je ometana in osnažena. Tlak so zadnje dni položili pred Vodnikovo hišo v Sodnjiskih ulicah in pred hišo „Kmetake posojilnice“ ob Dunajski cesti. Tlakovanje Dunajske ceste je dovršeno do Mathianove hiše. V Prulah so zgradili ob nabrežju Gruberjevega kanala (pridenši pri mostu do polovice pota mimo Bohove vile del nove ceste z imenom »Gruberjevo nabrežje«). Pri jubilejskem mostu je tlakovanje z asfaltom, prava lijakov in poprava podstavkov ob voglih dovršena. Prebarvali so hiše te dni: Semeniško poslopje, hišo št. 3 in 37 ob Sv. Petra nasipu ter nekoliko prenareditev izvršili pri hiši št. 2 ob Nabrežni stezi. Rekonstrukcije pri hiši št. 15 v Florjanskih ulicah so končane. Pleskarska, slikarska in zidarska dela v šolskem posloppju pri Uršulinah so končana. Poslopje Jos. Schumi na dvorišču njene hiše v Gradišči je osnaženo. V Dalmatinovih ulicah je podreti še dvoje Zeschkovih posloppj. Prenaredbe in prenovitev prostorov v starem parnem mlinu so do polovice izvršene. Pri zgradbi hiše Jos. Podivavnikove so dovršili že del temeljnega zidovja. Pred vestibulom deželnega dvorca so prostor osnažili trave, zdaj čaka še rešitve obkrajni zid, vodomet in ograja. Zunanjih delavcev je že nekaj odšlo iz Ljubljane. Časovnikazalnik postavlja so poleg ure pred justično palačo. Za novi park so navozili ondi že mnogo zemlje.

Tujci in ljubljanska električna razsvetljava. Po dnevu so tujci z Ljubljanskim mestom — če ima tudi že pečat draga mesta na sebi — še nekam zadovoljni, naravnost godrnjajo pa nad vaško razsvetljavo zvečer, ko se pogase že ob 8. uri obločnice! To je res prava vaška razsvetljava, te električne leščerbe po ulicah! »Razsvetlite mesto po zgledu drugih mest ali pa obesite — trske ob vogale hiš!« — tako govoré tujci iz — modernih mest. Imajo čisto prav!

Gorupov svet ob Dunajski cesti baje še ne bo tako naglo zazidan. Ljubljanski mecen g. Gorup je opustil že nameravano zgradbo dveh hiš baje zato, ker se je zahtevalo od njega, da bi moral napraviti pri hišah luksuz façade! Zlata in srebra ima g. G. sicer v obilici, ali tako neumen pa ni, da bi gvtikal v zidovje in façade in se s tem pred svetom — smešil. Bo pač lahko svet drago prodal, pa za lepe papirnate — tisočake!

Deželna dvorana je vseskozi dovršena in opravljena; kedaj se pa poslanca — odpre, pa še ni znano. Ljubljanski hudo-mušni jeziki trdijo, da je ena galerija name-njena za „liberalce“ druga pa za „klerikalce“, v 3 ložah pa bodo sedeli samo ljubljanski — Nemci, če ne bo — dež!

Kako soc demokratje upoštevajo enako-pravnost. Preteklo nedeljo je soc. dem. društvo „Naprej“ priredilo veselico, na kateri je okrasilo vhod z napisom „Willkommen“ in še-le na drugem mestu se je svetil slovenski napis. Občinstvo je bilo jako razburjeno, da socialni demokratje na tako provokatoričen način vsiljujejo kilavo nemščino.

Pri rokoborbah v cirkusu se je včeraj dogodil velik škandal. Izvošček Simončič je pokazal, da je močan fant, ki utegne vgnati celjskega rokoborca Petrija. Enkrat ga je res treščil od sebe, pozneje pa je dobil Petri Simončiča popolnoma nepravilno podse, ne da bi bil Simončič z obema ramama na tleh. Ker se je Petri kljub temu proglasil za zmagovalca, je pričelo občinstvo zvižgati. Petri je razburjen občinstvu obljuboval — klofute. Cirkusni uslužbenci so hoteli kar pogasiti luči. Občinstvo je ogorčeno protestovalo. Sploh so te rokorbore proračunjene le za reklamo cirkusa in ravnateljica sama nagovarja tekmovalce, naj se puste premagati. Ker hoče cirkus z nepravilnimi rokoborbami izrabljati občinstvo, ne moremo priporočati obiska.

Vstaja na Balkanu.

Turška nasilstva.

Odkar divja upor v Makedoniji, očitajo evropske države, pred vsemi seveda Turčija sama, kneževini bolgarski, da je ona kriva vsem nemirom.

Turčija toži vevlavlstem, da ne more napraviti miru, ker Bolgarija podpira vstaše; Rusija potem deli lekcije Bolgarom, Avstrija pa zadovoljno sekundira. Naposled je bilo tudi sedanji bolgarski vladi že vendar preveč in izdala je zastopnikom vevlavlsti skrbno sestavljeno spomenico, katera tako jasno in tako kričečo pokazuje na edino pravi vzrok celemu upor. Vlada bolgarska je našela ogromen broj grozovostij, ki so

jih počinili turški vojniki in katere so obenem dokazane. Človeku se je že lasje, ko to samo bere. Ker je spomenica precej obsirna, bomo demo naveli iz nje le nekatera nečloveška zločina iz posameznih okrajev.

Solunski okraj. V samem Solunu zaprti so vsi izobraženi Bolgari. — V Seresu zaprte so vse šole od 20. apr. dalje; otroke so poslali domu, učitelje zaprli ali izgnali. Mestni načelnik, njegov pisar in vsi uglednejši možje so zaprti. Zaprti so duhovniki iz cele okolice. Otroci ostajajo nekrščeni, mrtve pokopavajo brez duhovnika. Dne 23. aprila prišla je vstaška četa v bližino Banice. Turki so poslali vojake s topovi; ali mesto, da poganjajo vstaše, streljali so na vas Banico ter jo porušili in 64 ljudi ubili. Drugi so zbežali v gore. — V Petricu so zaprti skoro vsi duhovniki in učitelji. Cerkve in šole zaprte. Vas Čurilovo oplenjena; bašibozuki so pomorili skoro vse ljudi. Dne 6. maja je napadlo 120 vojakov selo Gornja Ribnica; pet mož in dve ženski mučili so do smrti. Duhovnika, ki je zanje prosil, je častnik pretepel. V vasi Igumenec pobili so kmeta Trenčova skoro do mrtvega, ženo mu onečastili; ona je nato zorela. Vas so oplenili in vse požgali, česar niso mogli odnesti. V Šarbanovem, Steniku, Nikodimu, Goremu, Gabrenu in Skirtu so vojniki strašno gospodarili. — Strumica. Najuglednejši možje celega okraja so zaprti, ravno tako učitelji in duhovniki. Orožniki hodijo po vaseh in silijo kmete, da podpisujejo pritožbe proti škofu Gerasimu. Škofa in njegovega tajnika so zaprti. — V selu Burjevo je več ljudi ustreljenih, tri žene onečastjene. — Nevrokop. Dne 21. aprila zaprti so enajst mestnih starešin. Vsi učitelji celega okraja so zaprti. Dne 1. maja bilo je več kmetov v Baničenu grozno mučenih. Dne 3. maja mučili so sto kmetov iz Skrebotna, med njimi 80 letnega starčka. Enega kmeta so ustrelili. V Osikovem so dva kmeta do smrti pretepli. V Fotovistu natezali so pet kmetov ter jim zasajali trčice pod nohte. Dne 21. maja so v Tešovi dva kmeta razčetrili, glave njune okoli nosili. Se v devetih bližnjih vaseh so prebivalce strašno mučili. — Razlog. Šolskega ravnatelja, tri župnike, učitelje in skoro vse mestne starešine so zaprti. Prebivalci iz vseh bližnjih okrajev so zbežali v gore ali v Bolgarijo. — Kukuš. Dne 21. aprila zaprti so šolskega ravnatelja in štiri učitelje. Cerkve in šole so zaprte. V vasi Gnamado ustrelili so občinskega načelnika in nekega trgovca. — Dojran. Župnik in učitelj sta zaprta. — Geverli. Župnik, starešine in učitelji so zaprti. Vasi v okolici so vse oplenjene. — Vodeno. Dne 23. aprila zaprti so cele množice iz bližnjih vasi. 5. maja so zaprti arhi mandrita Stefana iz Mesimira. Vsi učitelji so v ječah, cerkve in šole so zaprte. — Tikveš. Več starešin, župnikov in učiteljev iz celega okraja so zaprti. — V Karvoda nu mučili so z natezalnico kmete, da bi zvedeli od njih člane revolucionjskih odborov. Kmet Sandev je umrl med mučenjem; Enča Stavreva so ustrelili. Davčeva so mučili, da bi povedal, kje skrivajo orožje; ta je došel pozneje v Solun, kjer sta videla ruski in angleški konzul njegove rane. V Košani je bil ustreljen neki kmet. Gičev, načelnik sela Gumarde, umrl je vsled mučenja; kajmakam je silil načelnika sela Gornikova, naj napiše na mrtvaški list: vzrok smrti — samomor. Dne 22. maja je umrl Jankov vsled udarcev; Banijanskega so v ječi do smrti pobili; Hristov, župnikov sin, umrl je vsled mučenja.

Meseca julija je kajmakam iz Tikveša grozno gospodaril v petindvajsetih vaseh. Dokazanih je nad 300 slučajev mučenja; ženš je bilo onečastjenih vsa sila. V vasi Galista oskrnili so vojniki ilaveh regimenta iz Skoplja vse žene, celo otroke pod desetim letom. Dne 17. julija požgali in oplenili so vas Postolar. Dne 9. julija ustrelili so Remenk u načelnika z ženo in otroci, ravno tako nekega odvetnika, ki je bil slučajno prisoten.

Monastirski okraj. Kostorija. Dne 21. aprila zaprti so vse učitelje in 6 starešin, 24 Bolgarov iz Kuprista, 6 iz Dembena. Dne 24. aprila zaprti so učitelje v Četriotu in Dreničevi. 7. maja bombardirali in požgali so cvetočo vas Smardeš, ki je štela 300 hiš. Dne 30. maja postreljali so v Gabrežu 30 kmetov. Dne 20. junija so iskali vojniki po hišah v Zagorčanih orožje. Deset kmetov so obesili za prste na nogah; vodil je vojske častnik Mehmed Efendi. Skoro vse vasi okraja Kostorije so opustošene in oplenjene. — Prilep. Dne 28. junija zaprti so 15 trgovcev, še prej vse duhovnike in učitelje. — Monastir. Zaprti toliko Bolgarov, da v ječah ni več prostora; zapirajo jih v norišnico in po bližnjih vaseh. Dne 8. maja streljali in užgali so vas Mogila; med mrtvimi so tudi štiri žene. — Florina. 8. julija zaprti so načelnika, dva duhovnika in tri starešine. Duhovnike so pretepli in za brade vlačili po cestah. Več mučenih kmetov iz okolice odšlo je v Monastir, kjer sta ruski in avstrijski konzul videla njihove rane.

Skopljanski okraj. Od 19. aprila dalje vrši se sistematično proganjanje bolgarskega življa. V Skoplju je zaprtih več starešin, metropolitov tajnik, vsi bolgarski učitelji. Dne 11. junija je bil obsojen ravnatelj učiteljskega šole, v enoletno ječo, ker so našli v njegovi knjižnici „revolucionarne“ spise, namreč Shakespeare-jevega „Othella“ in knjigo „Les Misérables“. Neka 16 letna deklica je dobila leto dni ječe, ker je imela nekaj patriotičnih pesmi prepisanih. — Welles. Na javni cesti je bilo deset Bolgarov ustreljenih. Dne 9. maja so zaprti šolskega tajnika, šolskega ravnatelja in več trgovcev; poslali so jih v Skoplje. — Štip. Bašibozuki oplenili vasi. Več kmetov so mučili z razbeljenim železom. Dne 2. junija so mučili kmeta Milenkova; njegovo ženo, ki je bila noseča, so teptali z nogami. Mater, ki se je pritožila vsled tega pri Hilmi paši, so zapodili z besedami: „To so laži!“ — Njemanci. Dne 2. junija iskali so vojniki orožje. Vse kmete so pretepli z biči in jermeni. Župnika Hristova so privezali k nekemu steburu, čez dva dni so ga odvezali, potem pa v ječi obesili. Več vasi je oplenjenih. — Tetovo. Albanske čete so oplenile vasi Kunovo, Rečov, Gostivar; izsilili so od ljudij velike svote denarja. — Kumanovo. Dne 14. junija oplenili so vas Selo, žene so onečastili. — Maleše. Začetkom junija so obesili več kmetov z glavami navzdol; kmet Stojkov je pri tem umrl. V selu Martislavci je neka žena med mučenjem umrla. Dne 30. junija je častnik Tefik Efendi župnika Petra malo ne do smrti pretepel. V Trabotincih je isti častnik župnika Atanazija grozovito mučil; pred smrtjo ga je ubranil načelnik, ki je mohamedanec. V Džidmircih so umorili dva kmeta.

Drinopoljski okraj. Kirklissa. Dne 18. aprila je umrl vsled mučenja kmečki sin Dimov iz Kojeva. Vas je bila oplenjena. V Raklici je bilo mučenih 13 kmetov. Dne 27. aprila je bilo mučenih 25 kmetov, jeden je sredi mučenja umrl. Več vasi je oplenjenih. Kmetje morajo vrh tega dajati bašibozukom obilen „bakšiš“. Dne 15. maja je bil mučen v Kolibici neki kmet do smrti. Vas oplenjena. Dne 28. maja je bilo v Kujundere 40 kmetov grozno mučenih. Potem so morali kupiti od vojakov tri puške za 300 kron, katere so jim nato izročili kot „najdeno orožje“. Se-le ko so plačali 1600 kron, so jih izpustili. Dne 20. maja postreljali so v selu Enidže 40 kmetov; 120 ljudij se je rešilo z begom v kneževino. — Bunas-Hissar. Dne 3. junija so ubili duhovnika Ivanova. V Kodži-Tasli bile so 3. junija žene onečastjene in 14 mož mučenih. Samostan sv. Konstantina pri Urumbeghi so bašibozuki oplenili. Dne 4. junija so župnika Zagorova skoro do mrtvega pretepli in nezvestnega pustili na tleh. Skoro po vseh vaseh uprizorili so bašibozuki strahovite izgrede.

To je samo majhen izvalček iz obširne spomenice, ki jo je bolgarska vlada poslala zastopnikom evropskih držav. A tudi ta kratek seznam turških strahot dosti jasno pove, zakaj se širi upor po Makedoniji. Ne bolgarska kneževina — kakor zagotavlja lažniva turška vlada — ampak strašna nasilstva, katerim so jadni bolgarski kmetje izpostavljeni, — ta nasilstva usiljujejo Makedoncem orožje v roke, da se branijo pred svojimi nečloveškimi tirani.

Najnovejši dogodki.

V četrtek se je vršil ministerski svet v Carigradu, ki je brezpogojno vsprejel vse ruske zahteve glede zadoščenja za umor konzula Rostkovskega. Poslanik Zinovjev je imel vsled tega včeraj posebno avdienco pri sultanu.

Poslaniki velevlavstij so sklenili, da bodo zahtevali od svojih vlad, naj pošljejo vojna brodovja v turške vode, da varujejo tamošnje svoje državljane.

Bolgarska vlada se je pritožila pri turškem policijskem ministerstvu, ker zaprože dalj časa vsakega Bolgara, ki pride v Carigrad po trgovskih opravkih.

Poroča se, da konzula Mandelstamm in Giers nista umorjena.

Konzularno poročilo o umoru Rostkovskega je dokazalo, da konzul ni dal nobene povoda, da ga je turški orožnik napadel. Ruska vlada zahteva, da se kaznujejo tudi tisti turški vojniki, ki so streljali in ranili konje konzulove, ki so vozili njegovo kočijo mimo vojaške pekarne.

Kake namene imajo makedonski vstaši, to je povedal te dni neki voditelj makedonskega gibanja, ko se je mudil v Belgradu. Splošen upor, pravi, je razvit za sedaj samo v drugem revolucionjskem okraju, v vilajetu monastirskem. Razširil se bo kmalu še po ostalih štirih okrajih: Skoplju, Solunu, Seresu in Maleševem, kjer je sedaj primeroma še malo vstaških čet. Upora se udeležujejo v mnogih krajih tudi Srbi; nekaj arabskih učiteljev je tudi članov makedonskih odborov in v enem distriktu je vstaja popolnoma arabska. V distriktu kosturskem so vstaši skoro izključno pristaši grškega patriarhata, in v Kruševem so se udeležili bojev tudi Kucovalahi. Taktika vstašev namerava za zdaj razširiti po

Makedoniji popolno anarhijo s tem, da se razrušijo železnice in brzogaji in da se ovira vsaka uprava. Pozneje se prične boj naravnost proti vojaštvu in naposled bomo začeli rušiti mesta z dinamitom. Vstaši v monastirskem okraju so oboroženi z Grosovima, v solunskem in skopeljskem okraju pa z Mannlicherjevimi puškami. Namenoma nismo pričeli sedanji upor v skopljanskem okraju, ker leži ta okraj ob bolgarski meji in bi potem dolžili Bolgarijo, da je ona zanj odgovorna. Sploh je pa vojna med Bolgarijo in Turčijo neizogibna.

Na progi Monastir—Solun so porušene vse čuvajnice. V samem Monastiru se je skrivala neka vstaška četa na katoliškem pokopališču; ko je pa prišlo vojaštvo, da jo zajame, je četa brez sledu izginila. Vsi sobni Bolgari monastirski pridružili so se vstašem. Grki zaradi grdega vohunstva niso nikoli varni pred vstaši.

Vladno poročilo javlja iz Soluna, da je Omer paša z 20.000 vojniki zajel 4 združene vstaške čete, ki so štele do 1200 mož, ter jih popolnoma uničil. Ta je pač malo predebela.

Revolucijski štab monastirskega okrožja je poslal konzularnim zastopnikom v Monastiru okrožnico, v kateri navaja nekatere grozovitosti, ki so jih storili turški vojniki nad neoboroženimi ženami, starčki in otroki in da so požgali več krščanskih vasi. Okrožnica izjavlja, da revolucijski štab ne more več zadrževati bolgarskega prebivalstva, da ne vrača Turkom milo za drago. Okrožnica je podpisana 12. t. m.

Porta je sporočila avstrijskemu in ruskemu poslanstvu, da se nahajajo načelniki revolucije, Sarafov, Sandartsky in Černovijev v okraju monastirskem.

Blizu Drinopolja vjeli so vstaši turški oddelk obetoječ iz dveh častnikov in 60 vojakov, katere so razorožili in potem izpustili. Ali bi Turki tudi tako storili?

Grški ministerski predsednik je poslal zastopnikom velevlavstij poročilo grških konzulov v Makedoniji, katero pripoveduje, da so vstaši metali v Kruševem dinamitne bombe na grško cerkev in šolo, 322 grških hiš požgali in več Grkov pobili. Rhalli prosi velešile, naj napravijo konec tem grozodejstvom, pod katerimi Grki več trpe, kakor drugi kristijani in Turki.

Pri Kosturu so napadli vstaši turški poštni vlak. 60 vojakov, ki so vlak spremljali, je bilo postreljenih. Vstaši so pobrali poštni denar v znesku 9000 fr.

Turki so oplenili okolico Kruševa ter razven mnogih Bolgarov tudi sedem Grkov ubili.

Pri Serinu razrušili so turški vojniki pet bolgarskih vasi. Pobili so pri tem 200 kristijanov. V Sjavatih so zažgali neko ulico, vsled česar je štirideset oseb našlo smrt v plamenu.

Nekega uradnika ruskega poštnege zavoda v Carigradu je napadel turški vojak, ga oropal in težko ranil. Prenesli so ga v italijanski hospic.

Kraj San Stefano pri Carigradu so preiskali turški vojniki in policaji. Eskadrona konjenikov je obkolila kraj, v katerem so vojniki in policaji preiskali vse bolgarske hiše. Iskali so orožja in dinamita. Boje se namreč, da nameravajo Bolgari napad na Carigrad.

Turški zastopnik v Belgradu je protestiral proti makedonskemu meetingu, ki se je vršil tam v nedeljo in na katerem so Srbi sklenili, oborožiti prostovoljne čete ter jih poslati vstašem na pomoč. Srbska vlada je odgovorila, da ne more zabraniti podobnih meetingov, vendar bo vse storila, da srbske čete ne prekorajajo turške meje. — Vojni svet je sklenil, da mobilizuje dve diviziji ter jih pošlje na turško mejo.

Iz Belgrada se nadalje poroča, da odpošlje srbska vlada velesilam noto, v kateri jih opozori na neznosno stanje makedonskih Slovanov.

Zatrjuje se, da se novi srbski vojni minister Leonidas Solarović v kratkem poda na srbsko-turško mejo, kjer bo inšpiciral tam mošnje obmejne garnizije, ki so se že pomnožile.

Glasilo sedanjega srbskega ministerskega predsednika Avakumovića pozivlja vse stranke, naj koncentrirajo vse svojo pozornost na sedanji usodepolni moment, ki postane lahko odločilen za slovanske države na Balkanu.

Bolgarski vojni minister Savov, ki se je ravnokar povrnil v Sredec od turške meje, kjer je inšpiciral obmejne garnizije, poroča je v ministerskem svetu, da so že dovršene vse priprave za vojno. Vojaki pa so za vojno jako navdušeni. Bolgarija sicer ne napove Turčiji vojne, pač pa bo Turčija primorana napovedati jo Bolgariji.

Bitka pri Kremencu o. in kr. 19. lovskega bataljona dne 17. avgusta 1878.

(Dalje.)

Turki so imeli zastave in konje. Naposled spregovoril stotnik baron Schmiedburg:

»Sovražnik je to!« — »Pustimo jih priti bližje,« reče poveljnik major pl. Klobus. Ko so se približali 12.000 korakov, prosi poročnik Mirilović od topništva: »Gospod major, ali smem streljati?« Major mu reče: »V božjem imenu, votli strel!« Zdajci prične topničar top sukati, daljava se je cenila na 12.000 do 14.000 korakov, — z desno roko gleda skozi vezir, z levo roko pa daje znamenje, kam naj ga vojniki sučejo. Meni je srce skakalo od veselja, misleč, kako bode krogla 200 do 300 Turkov namah pobila. Vse dobro, vojak udari in krogla zleti liki veliki rai med silnim pokom — in pa skoraj 100 korakov na desno od Turkov pod neko figovo drevo; zemlja se je zakadila — a Turkom se ni zgodilo nič hudega. Zdajci pa so se slišali glasni kliči: »Topove imajo, topove imajo, beži brate, beži brate!« Na mah so Turki izginili v goščavi na jugovzhodu proti že omenjeni kuli.

Jaz sem stal na vrhu poleg rezervnega poročnika Korerja; kar nakrat slišiva: »tr, dim, brr — piih.« »Gospod poročnik, rečem, «kaki sršeni morajo pač to biti?« »Jaz ne vem, mi je odgovoril. — Na mah pa spoznava, da so to krogle turških pušk; hitro sva se skrila. Poročnik je šel na svoje mesto, jaz pa sem še dalje tam ostal. Ker pa ni bilo konca brenčanja in je bila nevarnost vedno večja, sem stekel k bližnjemu drevesu, misleč, da dobim tu dobro zavetje, ali motil sem se. Tukaj je bilo vže kakih osem vojakov, ki so iskali zavetja, kakor jaz in ki niso imeli pušk. Okrog 8. ure sem zapustil svoje zavetišče in stekel pod voz za municijo. Tukaj sem bil gotov pred turškimi krogli. Semkaj so nosili tudi ranjence. — Prvega so prinesli nekega topničarja. Krogla ga je bila zadela ravno v čelo. Polkovni zdravnik ga pusti na nosilnicah ležati in mu zaveže rano na čelo. Jaz sem se temu čudil, ter vprašal, ako bode ozdravel. Zdravnik mi reče, da ne; obvežem mu, je dejal, le da laglje umrje. Kmalo za tem prineso drugega topničarja, ki je bil tudi od krogle zadet v trebuh, ali ta ga ni ranila, samo hudo ga je vdarila. Lovec Marpurgo je bil prvi mrtev. — Njegovo puško sem jaz vzel in sem tudi streljal. — Mrtev je bil tudi lovec Skala in podlovec Hočevan. — Ranjeni so bili nadlovec Pucelj, podlovec Hočevan in vodja patrole Zalar.

Okrog 9. dopoldne pride generalmajor Schluderer ter se je blizu mene z majorjem pl. Klobusom razgovarjal; a Turki so jih menda videli, ker so začele gostejše krogle tja padati. Schluderer se nasmehlja ter pravi: »Nas že imajo, in počasi zopet odide. Ob 10. smo videli, kako je na hribu na južnozahodni strani krogla iz topa spodbila Turkom stališče in ga precej visoko vrgla. Kljub vsi resnosti se je marsikdo nasmejal. Jaz sem se pri tej priložnosti spomnil na one čase, ko sem se kot pastir z žabami na enak način igral, seveda, takrat je bil le kamen in palica.

Kmalo potem zaupije major: »municijo varovati!« Vsak vojak je imel le 72 patronov pri sebi in ko bi te postrelil, kaj potem?

V nevarnosti.

Ob 11. uri se je videlo, kako so Turki hiteli po vzhodnem robu, kakor v začetku omenjeno, da bi nam prišli za hrbet. Ker nismo vedeli, da nam je 7. cesarski lovski bataljon na pomoč prišel, so nam lasje po koncu stali, in mislili smo, da je z nami konec. Nekaj časa smo se celo streljali s cesarskim lovskim bataljonom. Ko pa je major to videl, poklical je štabnega trobentača Josipa Nosdorferja in še druge trobentače, da so trobili generalni korak, potem je lovski bataljon zaznal, da mi nismo Turki.

Ko se je pomota odstranila, se je lovski bataljon vrgel z vsa silo na one Turke, ki so nam po robu hoteli priti za hrbet, in jih je potisnil nazaj z malimi hribovskimi topovi. Takrat je pa naša artilerija od dveh topov enega obrnila na severno stran in tako so bili Turki v ognju od dveh strani. V neki hiši se jih je bilo morebiti več nego sto nabralo in v bran postavilo, ali naš top je bilo zažgal in razrušil in vsi Turki, ki so bili tam, so našli pod razvalinami smrt.

Tako smo se bili privadili pokanju, da nam ni bilo veliko mari. Pričeli smo med ognjem uganjati burke. Lovcu Markoviču so tovariši jemali kruh in suhor, ta pa je bil hud, rekoč: »Vi ste hušji, kakor Turki, oni mi ničesar ne morejo prizadeti, vi pa mi kradeite kruh in suhor!«

Pri vodnjaku.

Pisec teh vrstic je tudi postal žejen, na lakoto ni imel časa misliti, in se je tudi napotil proti vodnjaku zapustivši svoje zavetišče pod municijskim vozom. Šel je kakor je vedel in znal varno in kadar je slišal kroglo brenčati, se je hitro priklonil, da bi ga ne zadela, — seveda je bila krogla, ta čas, ko se je slišala, že Bog več kije. Tako in enako pa smo se priklanjali vsi.

Ko dospo do vodnjaka, najde tam radunskega nadlovca H. vsega zgrevanega. Zadržal se mu, kaj vendar tukaj dela, a on reče: »Kaj bo, kaj bo!« — »Nič,« sem mu odgovoril, z mano pojdeš na vrh hriba. »O to pa ne, tukaj sem bolj gotov pred kro-

glamir reče in pri tej priliki prileti krogla ravno pred H. »No vidiš, sem mu rekel, tukaj tudi nisi varen pred krogli, le pojdi na hrib, greva, Bog bode nas varoval, če pa morava vbita biti, bodo nas vsaj zakopali«. — Sla ava, kjer so krogle hudo padale sva malo stekla, kjer pa ne, sva šla bolj počasi. Tako grede naletiva na tri Turke, ki so jih bili naši vojaki vjeli in le sem pripeljali.

Streljalo se je od 7. ure zjutraj do mraka zvečer. Od našega bataljona jih je bilo 11 mrtvih med njimi podlovce Hočevar in lovca Marpurga in Skala, imen drugih se ne spominjam.

Večerni dogodki.

Ko se prične mraditi in se je s streljanjem ponehalo, smo slišali iz turškega tabora glasno vpitje: »Bratko pojdi domov, pojdi domov bratko!« — Ali mi smo dobro vedeli kaj je njih namen, bili smo na straži pazni in tihi.

Nihče ni smel ognja narediti, tudi smodnice ne našgati. Častniki so držali revolverje v rokah in pričakovali naskok.

V mraku je zaukazal major narediti jamo in padle vojake pokopati. — To se je zgodilo, poveljnik pokliče štabnega trobentača, da naj trobi »k molitvi« za ranjke. Dragi bralec ne moreš razumeti, kako je trobente glas vsacega izmed nas pretresel. Misli si je vsak, danes onim, jutri morda meni.

Nato zaukaže major, ker danes še nihče nič jedel ni, naj se danes poje »Eiserner Vorrat«. — Ali glej, tovariš ni imel nič več, pojedel ga je bil že zdavnej. Dal sem mu nekoliko mesa, seveda ga sam nisem imel veliko.

Nočni strahovi.

Legli smo vsi k počitku razven straž, seveda ne na blazine, ampak na golo zemljo, in tudi to bi bilo dobro, ko bi bilo le mir. Moj tovariš se je pa bal tako, da sem mu zagrozil, da bode ustreljen, če bode tako strahopeten. On je pa tarnal »kaj bo, kaj bo!«

»Kaj neki«, mu rečem, če naju bodo ustrelili, naju bodo pa pokopali, če bi bil Ti pa še pri vodnjaku in bi bil zadet, bi Te vrane kljuvale kakor kako mrhovino, bodi vesel da si tukaj in bodi miren.

Zaspal sem. Naenkrat me zbudi glas »Alarm«. Skočim po koncu da vidim kaj je. Reklo se mi je pa pri miru biti.

Vedeta je slišala, da se neko bliža, in ker dotičnik na: »Stoj, kdo tu« ni hotel slišati, vojak ustrelil. Na to prileti 12 oboroženih vojakov gledat, kaj je, in slišali so vsi, da neko pride, ki je v veliki gmadi. — Vojaki drže puške na kojih so bila (bodala) bajonetje nasajeni, v rokah in čakajo, nemirni, misleči si kdo bode prvi Turka zabodel. — Ali kaj je bilo. — Velika želva pridele ven, ki je lezla čez suhljad, zato toliko šuma. (Konec prih.)

Izpred sodišča.

Glavni dobitki ubožne loterije. Sluge tržnice Upcera, Rudolf Hauke in Ignacij Völkl so skupno kupili tri srečke loterije za reveže. Ze davno je bil rezultat znan, ko sta si izmislila Hauke in Völkl slabo šalo. Popravila sta s črnilom številke srečke na št. 82.896 glavnega dobitka in pokazala to Upcери, ki je samega veselja kar skakal. Akoravno je vse osobe v tržnici vedelo za šalo, Upcera ni opazil ničesar. Tudi potem še ni ničesar opazil, ko sta mu dala srečko, da jo gre zamenjati za denar ako ravno bi bil lahko opazil korekturo. Veselje nad dobitkom ga je čisto zaslepilo. Res je šel h kasi in hotel tu dobiti denar za srečko, tu se je pa šala izpremenila v žalo-igro. Upcera je ravnateljstvo loterije naznanilo radi hudodelstva ponarejanja listin. Toda kmalu se je stvar razjasnila in pokazalo se je, da je bilo vse le šala, čeravno ne najbolj primerna. Deželno sodišče je ustavilo preiskavo. Pač pa je vložilo tožbo proti Völklu in Hauku zaradi ponarejanja listin. Sodnik ju je obsodil vsakega na 10 K globe.

Šin za 20 K. Pred nedolgem je bil pred sodiščem v Sarajevu 17 letni delavec Jovan Kubatlija, ki je ubil v vasi Kralulja 16 letnega Spazoje Vojovića. Kubatlija je priznal svoj čin z izgovorom, da ga je Vojović prej napadel. Razprava je dognala prav nasprotno. Zato je bil Kubatlija obsojen na 3 leta in na povrnitev škode. Ko so popražali očeta, koliko zahteva za svojega sina, je jokajoč in ihtoč zahteval ... 20 K!

Razne stvari.

Najnovejšo od raznih strani.

Ponesrečeni avtomobilist. Pariški advokat Duchemin se je v Rennesu vozeč se z motorjem ponesrečil. Ostal je z razbito črepinjo na mestu mrtve. — Osem delavcev zasulo je na kolo dvoru v Lengsfeldu, ko so kopali neko jamo. 6 so jih rešili, 2 sta mrtva. — Markovega stolpa ne morejo zgraditi. Beltrami, eden najimenitnejših strokovnjakov, je izjavil, da take velikanske zgradbe ne morejo zgraditi na trhnelo podlago. Ako bi pa hoteli položiti novo podlago, tedaj bi

bila v nevarnosti okoli stoječa poslopja. — Nov nuncijski dunajski dvor. »Reichspost« zatrjuje, da bodoči papežev nuncij na dunajskem dvoru prav gotovo ne bode Mery del Val, kakor so poročali. Izbrana je neka oseba, ki doslej še ni opravljala nikjer službe nuncijske. — Trpinčenje vojakov. V Barolinu je obsodilo sodišče podčastnika Reichenbacha, ki je bil obtožen, da je v več sto slučajih trpinčil prostake, v 3 in pol letno je bil v degradaciji. — Stava za Humbertove. List »Matin« je razpisal nagrado glede izida Humbertove pravde. Dobil je 37.112 edgorovov. 28.685 se jih izreka za obsodbo 8427 za oproščanje Terezije Humbertove in 27.671 za obsodbo in 9441 za oprošč. Fr. Humb. — Nezgodi na železnici. Sinoči je zopet navstal ogenj na pariški podzemski železnici, ker se je neka svinčena plošča jela topiti. Potniki so mirno zapustili voz. Iz Pariza se nam poroča: Eden osebnih vlakov, došel iz Bresta, je po neprevidnosti strojevodje zadel ob enega odbijalnih stebrov na pariškem kolodvoru, da je več oseb, ki so bile že odprle vrata vagona, odletelo na peron in se poškodovalo. — Avstrijski cesar si je prepovedal slavnostno okrašenje Lvova v priliki njegovega dohoda v Lvov in je dejal, naj se dotične svote raje dajo prebivalstvu, ki trpi radi vremenskih nezgod. — Umrli je na Češkem državni poslanec grof Hartig. — Velik vihar je divjal v Maniago na Laškem. Vihar je odnašal hišam strehe. — Slovaki otvorijo umetniško razstavo v mestecu Silein. — Zverina. Na otok Sakalin, kjer so zaprti ruski zločinci, so pripeljali kmeta Kaserkega, ki je umoril celo vrsto ljudi. Pil je človeško kri, z mastjo svojih žrtev si je tamazal čevlje. Kakor je izjavil, je število njegovih žrtev tako veliko, da niti ne vé natančnega števila. Mrtve, ker mu je dišala človeška kri. — Edison je izumil stroj, ki izpovedbe priči pri sodišču sam zanleži in tudi njihov glas sprejme v sr. Za tako delo torej ne bo treba več zapisnika. — Pri diriganju umrli je v Špronju kapelnik vojaške godbe Dobeš. Pri promenaadnem koncertu ga je zadela ka. — Pametno svarilo. Francoski general Passerieux je izdal vklic na svoje častnike o katerem pravi, naj ne obiskujejo igralnic. — Štiri osebe umrle za pasjo steklin. V Novari na Laškem je opadel stekli pes tri otroke in 26 letnega moža, ki so vsi umrli vključ temu, da so jih poslali v Pasterjev zavod. Vzrok temu je »vzledno« vodstvo Pasterjevega zavoda v Milanu. — Nove uniforme bodo poskusili upeljati za francosko armado.

Priprave za svetovno razstavo v St. Louisu deloma razrušene. Hud vihar je obiskal tedni mesto St. Louis in okolico kakih 150 štirjaskih milj v obsegu. Škoda na imetju je velikanska. Več oseb je ubitih in ranjenih. V mestu samem je vihar naredil veliko škodo poslopjem, prirejenim za svetovno razstavo. Zidovje deloma dokončanega poljedelskega poslopja je bilo zelo poškodovano in na več krajih popolnoma podrt. Iz jednega poslopja je veter vrغل štiri delavce. Jeden izmed teh je bil takoj ubit, ostali pa smrtno poškodovani.

Naročnik pred nebeškimi vratmi. Neki list je takole podrezal naročnike, ki ne plačajo redno naročnine. Opisal je, kako pride tak naročnik pred nebeška vrata. Peter: »Kdo si?« Duša: »Prebivalec iz Wallaseya«. Peter: »Ali si bil naročnik »Parish Magazine«?« Duša: »Da«. Peter: »Ali si plačal svojo naročnino?« Duša: »Pozabil sem«. Peter: (beri: marš!) — Prav in lepo bi bilo, ko bi mej »Slovenčevimi« naročniki ne bilo nikogar, ki bi se ob teh besedah čutil prizadetega.

Kako živi Pij X. Tudi kot papež nadaljuje Pij X. svojo preprostost. Večerja njegova je nekoliko bouillona, eno mehko kuhano jajce, sočivje, kczarec bourdeauxvina, sadje potreseno z nekaj sladkorjem in čašca kave. Zadnje dni je šel papež spat o 10. uri. Med pol 6. in 6. uro zjutraj je vstal. Sluga Leona XIII. je vendar ostal pri njem. Kakor je stregel umrlemu streže tudi novemu papežu. Prva dva dneva je šel Pij X. v spremstvu švicarske garde v dvorano, v kateri so še od konklava bili postavljeni oltarji, in je tam bral sv. maše. Stregel mu je pri tem njegov privat. tajnik mag. Bressan; tudi je bilo nekaterim osebam papeževga dvora dovoljeno, biti navzočim pri sv. maši. Sedaj si je dal sv. Oše iz prejšnje pisarne kardinala Rampolle napraviti kapelico, v zadej ležeči obednici pa južina. Po sv. maši se vrne v svoje prostore in zajutrkuje. Pri tem mu streže njegov prejšnji sluga Ivan, ki ga je vzel seboj v Vatikan. Čašica mlečne kave s praženim kruhom, surovim maslom in marmelado je njegov zajutrek. Potem se pa takoj začno vsprejemati; najprvo sprejme duhovnike in lajke, ki jih že od poprej pozna, potem pa sprejme osebe, ki so po Maestro di Camera prosile za privatno avdijenco. Predvčeraj. so mu umerili sutano, čevlje, klobuk,

Tudi je dvorni fotograf Federici že smel sv. očeta fotografirati. Kosilo obstoji iz jube, še dvoje drugih jedi, iz sadja in nazadnje je kava. Po kosilu gre sveti oča za eno uro malo počivat. Po tem počitku sveti oča navadno moli s svojim dvornim kapelanom, potem se pazopit začno sprejemi Proti 6. uri gre v vatikanske vrtove na izprehod; pred vrati ga čaka kočija. Že se je prihodilo, da jo je poslal nazaj in je 1—1½ uro izprehajal peš. Na izprehodu ga spremlja službojuči komornik in dva nobelgardista na konjih. Črez hodnike in stopnjice vatikanske hiti papež z brzim korakom. Večkrat na dan sprejme državnega tajnika mnsgr. Merry del Val-a, ki mu predloži došle brzojavke in pisma in se posvetuje z njim, kaj naj se v tej ali oni zadevi ukrene.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. avg. O obisku rumunskega ministerskega predsednika Sturza pri grofu Goluchowskem je Goluchowski priznal, da sta razpravljala o razmerah na Balkanu in je dejal: Ako bo Bolgarska pričela vojno s Turčijo, puste vlasti Turčiji prosto roko. Le v slučaju zapletkov bi posegle vlasti vmes.

Budimpešta, 22. avg. Možnost, da bi postal grof Apponyi ministerski predsednik, je stopila zopet v ozadje. Proti njemu niso samo osebni, ampak tudi stvarni razlogi. Hitri njegov odhod na posestvo Eberhart je s tem v zvezi.

Budimpešta, 22. avgusta. Danes je bil pri cesarju v avdijenci grof Goluchowski. Danes bodeta še sprejeta grof Szapary in Weckerle.

Budimpešta, 22. avgusta. O večerajšnih avdijencah se poroča: Cesar je sedel pri svoji pisalni mizi in vsakemu sprejetemu politiku dejal, naj mu poda kratko poročilo o položaju. Cesar je dejal: »Jaz sem star mož in pričakoval bi lahko, da me pri miru pustite. Nobenega vladarja ne poznam, ki bi v toliki starosti in po tolikem vladanju imel toliko skrbi, kakor jaz.« Cesar je dejal, da se čuti nervoznega in bolnega. Stališče vladarjevo je, sploh nobenih koncesij dati opoziciji ali k večjemu prav malenkostne. Ko se je čulo o tem stališču cesarjevem, pričele so zopet krožiti vesti, da bo cesar odstopil, a vladni krogi to odločno dementirajo.

Budimpešta, 22. avgusta. Grof Štefan Tisza imenuje postopanje opozicije frivolno, in pravi, da bo dejal kralju, naj tem ljudem z odločnim sredstvom zamaši usta.

Budimpešta, 22. avgusta. Finančni minister Lukacs pravi, da je pri večerajšnji avdijenci dobil vtisek, da vladar noče dovoliti nobenih koncesij.

Budimpešta, 22. avgusta. Da bi se doseglo sporazumljenje mej stranikami je malo upanja. Interregnum Khuen Hedervaryjev utegne trajati še več tednov. Opozicija je jako depimirana. Vladar noče dati nobenih važnejših koncesij.

Zagreb, 22. avgusta. Radi dogodkov v Zaprešiću aretirani 13-letni deklici je ime Jelica Jug. Poleg te sta aretirana tudi Mirko Jelaković in njegova 15 letna sestra Janica. Ranjeni Nikola Drempešić in Zajić se bori v bolnici s smrtjo.

Zagreb, 22. avgusta. Tu je razširjena vest, da je srbski kralj Peter pobegnil iz Srbije. Uredništva zatrjujejo, da so na vprašanje v Belgrad dobila zagotovila, da vest ni resnična.

Požega, 22. avgusta. Tudi tu so bile demonstracije. Množica je pobila okna županu Cziraku in madjaronskemu kandidatu dr. Kürschnerju.

Lvov, 22. avgusta. Občinski svet je najodločneje protestiral proti nameravani otvoritvi nemške šole.

Rim, 22. avgusta. Papež Pij X. namerava izdati na velevlasti spomenico, v kateri jih pozivlja, naj storé konec grozovitostim in preganjanju kristijanov na vzhodu.

Rim, 22. avgusta. Tukajšnje turško poslaništvo opozorilo je laško vlado,

da so albanski agentje prišli v Italijo, da nakupijo za albanske tolpe orožja in streljiva. Albanci so hoteli se-le za prihodnjo spomlad organizirati splošni vstanek, ker se je pa makedonski vstanek sedaj pojavil s toliko silo, bodo gibanje v Albaniji pospešili.

Rim, 22. avgusta. Laško sredozemsko brodovje se zbira v luki Augusta v Syrakusu in se pripravlja za operacije v orijentskih vodah.

Kolin, 22. avgusta. Danes se je tu ob ogromni vdeležbi pričel 50. shod nemških katolikov.

Belgrad, 22. avgusta. Kralj je prestavil zarotnika polkovnika Mihajlovića iz Belgrada kot poveljnika divizije drinske. Novim poveljnikom beligradske divizije je kralj imenoval polkovnika Andrejevića, ki ni bil udeležen pri zaroti.

Carigrad, 22. avg. Zastopniki velevlasti uvažujejo potrebo avtonomije Makedonije. Sultan je dejal, da ima rajši vojsko z Bolgarijo, nego da bi dovolil avtonomijo Makedoniji. Ni izključeno, da pride v prihodnjih dneh radi tega do evropske konference.

Sofija, 22. avgusta. Število makedonskih vstašev bo v par dneh narastlo na 60.000 mož.

Solun, 22. avgusta. Truplo umorjenega ruskega konzula Rostovskega so danes prepeljali v Rusijo.

London, 22. avgusta. Poroča se, da Francija, Rusija in Angleška kupujejo velike množine premoga.

Darovi.

Za pogorelce na Vačah so poslali p. n. gg.: Moravski dekan I. Bizjan 100 kron, župnik G. Vilman iz Kolovrata 48 kron, župnik I. Lesar iz Pač 50 kron, župnik M. Molek s Save 76 K, semeniški vodja dr. Jož. Lesar 20 kron, župnik A. Jamnik 15 kron 75 v., mnsgr. Anton Zupančič 20 kron, neznan deček 40 vin., župnik I. Drnovšek 10 kron. Iz Moravč so pripeljali 1100 kg. moke in drugih živil ter obleke, podadmiral pl. Minutillo je poslal zaboj obleke, rodbina Lebar tudi zaboj obleke. Blagorodna gospa Jeretinova iz Litije je nabirala mile darove v Litiji in Šnartnem ter osebno delila mej pogorelce živež in obleko; g. J. Slanc iz Litije je že prvi večer pripeljal voz kruha in pozneje še dva voza živil in obleke. — Iskreno se zahvaljujem v imenu pogorelcev vsem dobrotnikom, posebno še usmiljenim Litijcem, Šmaršanom in Moravčanom ter prosim dobra srca, naj se spomnijo nesrečnih pogorelcev, ki so v veliki bedi. Darila sprejema tudi uredništvo »Slovenca«. Josip Golmajer, župnik na Vačah.

Uredništvo „Slovenca“

razpisuje

službo sourednika
in korektorja.

Pismene ponudbe s pogoji na uredništvo »Slovenca« do 1. septembra. 1095

Ciril-Methodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

„Katoliška bukvarna“

v Ljubljani

priporoča:

Življenje Jezusa Kristusa

francoski spisal O. Didon, poslovenil P. Bohinjec, izdal dr. Anton Jeglič, knez in škof ljubljanski.

Prvi zvezek, stran 1 do 372, broš. 1 K 50 h, elegant. v platno vezan 2 » 50 »
Drugi zvezek, stran 373 do 820, broš. 1 » 50 »
Tretji zvezek, stran 821 do 1049, broš. 1 » 20 »
elegant. v platno vezan 2 » 30 »

To krasno knjigo priporočamo zlasti bolj omikanim Slovincem.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje ogle ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfine, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobre blage, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame. 948 26-26

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta v nena-vadnih vspehi izkušena in z jamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahale. Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 ted-nov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado. Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu 274 (65)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy, Anton Kanc v Ljubljani, A. Rant v Kranji, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

St. 234/pr.

Volonterski mesti.

1.34 3 8

Podpisani deželni odbor sprejme dva volonterja za deželno knjigovodstvo in sicer za zdaj brez adjuta.

Zahteva se z dobrim vspehom prebiti zrelostni izpit kake srednje šole.

Tozadevne, s krstnim in domovinskim listom, zdravstvenim ter zrel stnim spriče-valom, kakor tudi z dokazi o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje vložiti so

do 8. septembra 1903

pri deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dne 8. avgusta 1903.

Prva kranjska z vodno silo in turbino

969 3

delujoča

tovarna stolov tvrdke Fr. Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko, priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, naslonjače, fôtelje, vrtné stole, gugalnike itd.

po kar najbolj nizki ceni. Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji imitirano.

Največja zaloga stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trsja.

Na željo pošlje tvrdka najnovejše obširne cenike z nad 80 sli-kami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastonj in franko.

Naročevalcem na debelo dovoli se znaten popust.

Glavni trg 5. Ljubljana.

Tvrdka Kapamacslija & Bondy
O. Bernátovič poslovođa

priporoča slavnemu občinstvu svojo največjo zalogo konfekcijskega blaga za gospode in dame po najnižjih cenah. Velepospotovanjem

O. Bernatovič
poslovođa.

1060 3-3

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

206 104-27

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

176 27

Električni obrat

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Domača umetalna steklarija Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, z jamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpriprostejšega do najfinejšega

Št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana tvrdka za stavbeno in umetno steklarstvo AVGUŠT AGNOLA v Ljubljani, v polnem in le-pem soglasju z gotso arhitekturo, izvršila prav pohvalno steklarska dela v novi župni in dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotskih oblikah, slikanih umetno na steklo v okusnih okraških strogo po gotskih pravilih, v barvah nežno -svitlih in ne vpijočih — svedoči jasno, da smo vdobili Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki spretnega, domačega umetnika, kateremu z mirno vestjo za-upamo slična dela.

V prepričanju po ostalih ofertah za to delo, se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola prav zmerne. Priporoča se kar najtopleje vsem, posebno pa onim cerkvenim predstojnikom, kateri razpolagajo sicer z malimi sredstvi, pa bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Prevzema tudi vsa stavbinska steklarska dela ter priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnega steklarskega blaga. 927 52-5

587 26-17

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevah držati stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba želodčni prašek Gastricin, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki, kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dose-žejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevah, kakor nobeno drugo sredstvo. — Gastricin ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več povedó prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschláger-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvafor v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več,

Prva kranjska mizarska zadruga

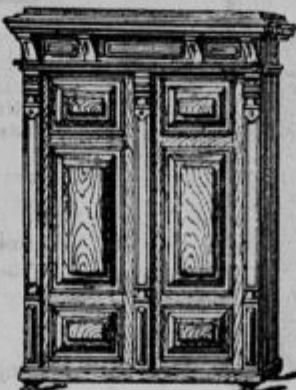
42 32

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izgotov-ljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Viž-marjih. — V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

Angeljnovno milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-42

sta najbolj koristni
Štedilni mili
za hišno rabo.
Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann
izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

ANTON PRESKER

1357 43

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

Več mizarskih pomoč- nikov in jeden učenec

se takoj sprejme v trajno delo
pri **Filipu Lazar-ju**, mizarju na
Jesenicah, Gorenjsko. 1045 3-3

Stolpne ure

kakor tudi manjše za šolske, bolniške
in druge zavode ter večje delavnice,
izvršujem najsolidnejše in najvestnejše
in t. č. do ideje po najnižji ceni Ure
mojega izdelka prenesó lahko najhujši
mraz.

Priporočam se prečati duhovščini
in slav. občinstvu v blaghotna naro-
čila in bilježim

z odličnim spoštovanjem

Ivan Brunškole,

Vrčiče št. 18, p. Semič, Belokrajina.

Spričevalo. 1073 3-2

S tem pisarjem naznanjam slovenskim
župnikom posebno v novem svetu Zedinjenih
držav v Ameriki, ki bi morda nameravali si
oskrbeti za svoje cerkve stolpne ure, da je
Jan. Brunškole iz Vrčič, pošta Semič,
Kranjsko, Avstrija, Evropa, izvrsten urar. Na-
redil nam je lansko leto turnsko uro, ki je celo
zimo dobro šla in je ni ustavil najhujši mraz.
Vsi meščani tu na Ely Minn. smo ž njo zado-
voljni. Stala nas je na pol ceneje, kakor bi jo
mogli dobiti tu. Dobro delo hvali svojega mojstra
Ely, Minn. U. St. America, 2. maja 1903

Mešr. Jos. F. Buh, župnik in vic. gen.

796 100-22

Zahtevajte

brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami
**ur, zlatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči**
HANNS KONRAD

Nik.-rem. ura gl. 2.50
4.-, 3.50. Za vanko
uro 3 leta pism. jam.
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 234, Češko.

Več

kleparskih pomočnikov

samostojnih in dobrih delavcev
takoj sprejme

1072 3-2

L. M. Ecker

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Nove zboljšane gramofone

z glas vno-, ročno- in varstveno
omarico, zelo prihiubljeno med
duhovščino, po društvi in med
zasebniki.

Gramofon
avtomate

za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovelše plošče, katere zamenjujem za stare.

Vnanja naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 10-1

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

Jako važno za vsacega kolesarja.

Predno
se kateri
nameni kupiti
kolo, naj ne po-
zabi si ogledati ali
vsaj naročiti cenik
pravih

Puch koles
katerih zastopništvo ima gospod
FRANC ČUDEN
v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim
tekem z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit
Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.
V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn
od gl. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 550 18

Jako važno za vsacega kolesarja.

Trgovina.

Prostori jako ugodni za že upeljano trgo-
vino z mešanim blagom v večjem trgu na
Kranjskem se oddajo. — Natančna pojasuila
daje: „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani.

1074 5-2

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571-32

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih
ozirajo na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročila.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 780 52-11

Ana Hofbauer,
Imeteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfovo, ulice 4.

J. N. Potočnik

krojaški mojster
v Ljubljani,

Sv. Petra nasip 2

se priporoča prečast. duhov-
ščini v izdelovanje duhoven-
ske obleke in talarjev
po najnovšem kroju
in po nizkih cenah. 989 8-7

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista priznala niti evropski ce-
lini ter je velika tovarna srebrne
prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj
proti majhnemu plačilu delavnih moči.
Poblaščen sem izvršiti ta nalog. Po-
šiljam torej vsakomur sledeče predmete
le proti temu, da se mi povrne
gl. 6'60 in sicer:

- 6 komadov najfinejših namiznih no-
žev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz
anega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedlinih
žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavčnih
žlic;
- 1 kom. amar. pat. srebrna zajemal-
nica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemal-
nica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čajšč za pod-
klado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. spalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6'60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gl. 6'60. Ame-
ričansko pat. srebro je znano, je skozi
in skozi bela kovina, ki obdrži bojo
srebra 24 let, za kar se garantuje. V
najboljši dokaz, da leta inserat ne te-
melji na nikakršni slepariji, zavezu-
jem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo
blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor
ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno
garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v

380 4

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,

ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako

zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako

koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Kamil Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradan št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpe-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-34

Lasni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izšrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wolfzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 134 235